

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ผลการดำเนินงานและปัญหาต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ระหว่างปีการเงิน พ.ศ.2530-2535

An Outcomes of Sadao Agricultural Cooperative's

Problems and It's Implementation During the

Annual Year of 1987-1992, Amper Sadao,

Songkhla Province.

โดย

นายวิมล นวลแก้ว

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2537

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ <i>Om</i> <i>prach</i> 17, 21, 2537
	(อาจารย์เอก บุญยีน)	
กรรมการปัญหาพิเศษ <i>fu</i> <i>da</i> 17, 21, 2537
	(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)	
กรรมการปัญหาพิเศษ <i>stb</i> 17, 21, 2537
	(อาจารย์สุชมาภรณ์ จันทร์ศรี)	
หัวหน้าภาควิชา <i>[Signature]</i> 17, 21, 13.7
	(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)	

รพ.
๗๖๖๓
๒๕๓๖

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ผลการดำเนินงานและปัญหาต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด
อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ระหว่างปีการเงิน พ.ศ. 2530-2535
An Outcomes of Sadao Agricultural Cooperative's Problems
and It's Implementation During the Annual Year of
1987-1992, Amper Sadao, Songkhla Province.

T096417

โดย

นายวิมล นวลแก้ว

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความร่วมมือแห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

ปพ. พ.ศ. 2537

๑๖๖๓๗

เลขหมู่..... 2537

เลขทะเบียน 96417

วันเดือนปี ๗-๖-๖๖

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ผลการดำเนินงานและปัญหาต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด
อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ระหว่างปีการเงิน พ.ศ.2530-2535
โดย : นายวิมล นวลแก้ว
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์เอนก บุญยีน)

...17.1.2537...

สหกรณ์การเกษตรเป็นองค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเงินทุน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายตลอดจนการให้การศึกษอบรรณความรู้แก่สมาชิก ทั้งหมดนี้เป็นผลประโยชน์ของสมาชิก ถ้าสหกรณ์ดำเนินงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพจะเกิดความเสียหายแก่สมาชิกได้ ดังนั้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เพื่อศึกษาและนำผลการศึกษาไปแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือศึกษาผลการดำเนินงานและสภาพการณ์ช่วงต่างๆ ตลอดจนการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ โดยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานธุรกิจที่เกิดขึ้นของสหกรณ์

จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด มีผลการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนสภาพคล่องของสหกรณ์ กับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลปรากฏว่ามีอัตราส่วนกำไรสุทธิที่สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน ส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์มีอัตราส่วนต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน และมีขนาดเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามาตรฐาน นอกจากนั้นยังมีค่าอัตราส่วนอื่นๆ สูงกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น ในด้านธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจที่สามารถหารายได้ให้แก่สหกรณ์มาก คือ ธุรกิจการซื้อ ในด้านจำนวนสมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนเพิ่ม

ขึ้นทุกปี สำหรับบทบาทของสหกรณ์กับการพัฒนาชนบทนั้นสหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืม จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรตลอดจนถึงที่จำเป็นมาจำหน่ายในราคายุติธรรม และได้เผยแพร่วิชาการทางด้านการเกษตรแก่สมาชิก ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกมีการปรับปรุงเทคนิควิธีการที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีทั้งปริมาณ และคุณภาพดีซึ่งจะส่งผลให้ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นกว่าเดิม

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของสหกรณ์นั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการและการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งสหกรณ์ควรทบทวนแผนงานทั้งแผนงานระยะสั้น และระยะยาวควบคู่กันไป เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ไขปัญหาค่าเงินที่เพิ่มขึ้นได้ทันเวลา ส่วนการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์ต้องระดมเงินฝากให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้ลดการกู้เงินจากธกส. และชสภ. สงขลาจำกัด ให้น้อยลง และจะได้เพียงพอกับความต้องการกู้เงินของสมาชิก ในด้านของธุรกิจ การซื้อการขาย สหกรณ์ควรจัดหาสินค้าที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่ายให้มากเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของสหกรณ์และสมาชิก สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าในด้านสมาชิกต้องชี้แจง และแนะนำแก่สมาชิกเกี่ยวกับหลักการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ให้สมาชิกเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสมาชิก ในการร่วมมือกันพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป จะเห็นได้ว่าสหกรณ์จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสหกรณ์เอง คือ เจ้าหน้าที่และยังขึ้นอยู่กับสมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์ ทั้งนี้ทั้ง 2 ฝ่ายต้องร่วมมือกันในการบริหารสหกรณ์ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเป็นผู้เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และสุดท้ายผลประโยชน์ก็จะเป็นของสมาชิกทุกคน

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาการให้คำแนะนำ พร้อมกับความช่วยเหลือ จากท่านอาจารย์ เอนก บุญยี่น ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ และท่านอาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ ท่านอาจารย์สุพุมภรณ์ จันทร์ศรี กรรมการปัญหาพิเศษเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไข ท่านอาจารย์ศุภสมบูรณ์ อังรัตนากร ได้ให้คำแนะนำแนวทางการทำปัญหาพิเศษ ท่านอาจารย์พรทิพย์ ไวนสง และ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร ได้ให้ความช่วยเหลือในการตั้งชื่อภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูลเป็นอย่างดี จากเจ้าหน้าที่ของ สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด สำนักงานฝ่ายปกครองอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตรทุกคน พระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุน จนข้าพเจ้าสามารถบรรลุสมดังเป้าหมาย

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบิดา มารดา อาจารย์ และทุกๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สร็จสมบูรณ์ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิมล นวลแก้ว

14 กุมภาพันธ์ 2537

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	10
การเก็บรวบรวมข้อมูล	10
วิธีการวิเคราะห์	10
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน	13
ผลการดำเนินงานในรอบ 6 ปี	13
การทำให้เงินกู้แก่เกษตรกร	15
ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์	16
ธุรกิจการซื้อ	25
รายได้	25
อัตราส่วนทางการเงิน	27
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์	28
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	47
เอกสารอ้างอิง	52
ภาคผนวก	55

(ก)

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. เปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร สะเดา จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2535	18
2. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด	20
3. ธุรกิจการซื้อของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	22
4. รายได้ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	23
5. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	24
6. อัตราร้อยละทางการเงินมาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	28
7. อัตราร้อยละของหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	30
8. อัตราร้อยละหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	33
9. อัตราร้อยละของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ปีการเงิน 2530-2535	36
10. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	39
11. อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	42
12. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมาตรฐานและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ ปีการเงิน 2530-2535	31
2. แสดงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมาตรฐานและอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	34
3. แสดงอัตรากาไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาตรฐานและอัตรากาไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	37
4. แสดงอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มาตรฐาน และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	40
5. แสดงอัตรากาไรสุทธิมาตรฐานและอัตรากาไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	43
6. แสดงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปีการเงิน 2530-2535	46

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์กรที่เกษตรกรร่วมจัดตั้งขึ้นมาด้วยความสมัครใจ ที่นับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทุกปีในยุคเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในปัจจุบัน เพราะวิธีของสหกรณ์มุ่งที่จะให้ทุกคนช่วยตัวเอง และช่วยกันรับผิดชอบซึ่งกันและกัน ในอันที่จะจัดความยากจน และช่วยส่งเสริมการกินดีอยู่ดีของเกษตรกรสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักการร่วมกันทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาความเอาัดเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีจุดมุ่งหมายมิใช่การแสวงหากำไร แต่มุ่งหวังประโยชน์แก่สมาชิกโดยส่วนรวม กล่าวคือ เมื่อการบริหารงานมีกำไร จะคืนกำไรแก่สมาชิกตามส่วนที่สมาชิกให้บริการจากสหกรณ์นี้ นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันเงินทุนที่กักอัตรดอกเบี้ยต่ำให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อขจัดความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกนำไปใช้ในการลงทุน ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อให้สมาชิกรู้จักการเก็บออมทรัพย์ ในด้านปัจจัยการผลิตสหกรณ์การเกษตรได้ช่วยเหลือสมาชิกโดยการจัดหปัจจัยการผลิตมาจากนายในราคาข่อมเยาว์ และยังเป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำเทคนิคใหม่ๆ ในการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่สมาชิก ตลอดจนช่วยเหลือในด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิต หรือเข้าไปปรับซื้อผลผลิตของสมาชิกมาทำการแปรรูป เพื่อจำหน่ายในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป สหกรณ์การเกษตรมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก และช่วยยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ตลอดจนทั้งช่วยทำให้เกษตรกรเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และสร้างนิสัยในการปกครองแบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น แต่การที่จะทำให้สหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้งขึ้นมาขึ้นนั้นดำเนินการให้ได้ดังความต้องการของสมาชิกนั้นผู้ร่วมจัดตั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ด้วยความบริสุทธิ์ใจและความเสียสละ การที่สหกรณ์การเกษตรจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการดำเนินงาน การวางแผน และการประสานงานระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุด และเพื่ออำนวยประโยชน์แก่สมาชิก รวมทั้งเพื่อให้ประกอบการพิจารณาการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดำรงอยู่ได้ในอนาคต

สำหรับสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ใช้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 มีการทำธุรกิจหลายอย่าง เช่น ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัดได้มีบทบาทต่อสมาชิกซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา โดยเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญแก่ผู้เป็นสมาชิก และสหกรณ์ยังจัดหาปัจจัยการผลิต และสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคาที่เป็นธรรม ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีสมาชิกจำนวน 617 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2530มีสมาชิก 600 คน ก็นับว่าเพิ่มขึ้น แต่จำนวนสมาชิกก็ยังน้อยอยู่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเกษตรกรทั้งหมดในอำเภอสะเดา ส่วนทางด้านจัดการก็นับว่าสหกรณ์แห่งนี้ประสบความสำเร็จมากทั้งนี้สามารถดูได้จากตัวเลขแสดงกำไรสุทธิของสหกรณ์ คือ ปี พ.ศ.2530 มีกำไรสุทธิ 231,467.80 บาท เมื่อปี 2535 สหกรณ์มีกำไรสุทธิ 499,504.90 บาท ซึ่งผลกำไรสุทธิที่ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจากการดำเนินงานของสหกรณ์ดังกล่าว พบว่ามีปัญหาหลายอย่าง เช่น สมาชิกที่เป็นลูกหนี้ชำระหนี้ได้น้อยลง, สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงินมีการกู้ยืมเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ นอกจากนี้สมาชิกที่ยอมมาให้อื่นใช้สิทธิของตนในการกู้ยืมเงินก็ขาดความรับผิดชอบด้วย

จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ดังกล่าวข้างต้นจึงควรที่จะต้องศึกษาถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขเพื่อให้บุคคลหลายๆ ฝ่ายมองเห็นภาพรวมของสหกรณ์ในทางที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน และเป็นแนวทางให้สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด นำผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ครั้งนี้ไปปรับปรุงสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด
2. ศึกษาถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 6 ปี ที่ผ่านมา คือ พ.ศ.2530-

3. วิเคราะห์ธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ คือ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย แล้วนำผลที่ได้ไปช่วยด้านการตัดสินใจในการวางแผน เพื่อหาผลกำไรของธุรกิจนั้น

4. ศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานด้านธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด
2. ทราบถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 6 ปี ที่ผ่านมา คือ พ.ศ. 2530-2535
3. ได้ทราบธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์ว่ามีผลการดำเนินงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างไรบ้าง
4. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานด้านธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) โดยจะศึกษาถึงผลการดำเนินงานและปัญหาต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยใช้วิธีอัตราส่วนทางการเงิน เปรียบเทียบเป็นตารางร้อยละ จากผลการรายงานกิจกรรมประจำปีของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ในระหว่างปีการเงิน พ.ศ. 2530-2535 รวมเวลาดำเนินงาน 6 ปีการเงิน

นิยามศัพท์

- สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด
- สมาชิก หมายถึง ผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ซึ่งได้พิจารณาคัดเลือก และ รับไว้เป็นสมาชิกอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว
- ปีการเงิน หมายถึง ช่วงเวลาที่เริ่มต้นดำเนินงาน จนถึงวันสุดท้ายที่สิ้นสุดการดำเนินงานหรือจนถึงวันสุดท้ายที่สิ้นงวดปี ซึ่งปีการเงินของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึง วันที่ 30 มิถุนายนของปีถัดไป ดังนั้นปีการเงิน 2530 จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2529 ถึง 30 มิถุนายน 2530
- วิเคราะห์ หมายถึง การศึกษาถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ใ้รอยละและอัตราส่วนทางการเงิน
- วิเคราะห์ทางการเงิน หมายถึง การนำรายการต่าง ๆ ทางการเงินตั้งแต่สองรายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน
- สหกรณ์ขนาดเล็ก หมายถึง สหกรณ์ที่มีทุนการดำเนินงานต่ำกว่า 5 ล้านบาท
- สหกรณ์ขนาดกลาง หมายถึง สหกรณ์ที่มีทุนการดำเนินงานเกินกว่า 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 15 ล้านบาท
- สหกรณ์ขนาดใหญ่ หมายถึง สหกรณ์ที่มีทุนการดำเนินงานเกินกว่า 15 ล้านบาท
- ชสก.สงขลา จำกัด หมายถึง ชุมชมสหกรณ์การเกษตรสงขลา จำกัด

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

อภิชาติ เดชปรีชา (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาและวิเคราะห์ผล การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ จำกัด กล่าวว่าร้านสมาชิกนั้นสหกรณ์ได้พยายาม สื่อความหมายต่างๆ ที่คิดว่า เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกเข้ามา มีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น ไม่ ไร้เข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อกู้เงินเพียงอย่างเดียว สหกรณ์ควรจะกำหนดแผนการดำเนินงานระยะ ยาวเอาไว้ เพื่อจะได้ดำเนินงานของสหกรณ์ได้อย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น สหกรณ์ควรจะแนะนำให้สมาชิกซื้อสินค้าที่สหกรณ์ เมื่อสหกรณ์มีการรับปันผลเมื่อสิ้นปี และ สหกรณ์ควรจัดมาตรฐานในการรายงานผลผลิตของสมาชิกให้รัดกุม เพื่อป้องกันการกำหนดราคา ของพ่อค้าคนกลางรวมทั้งการกำหนดผลผลิตจำหน่ายสู่ตลาด ทางด้านเครดิตของสหกรณ์มีแหล่งเงิน กู้ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ ของสมาชิก สหกรณ์ควรจัดแหล่งเงินกู้มากกว่านี้ โดยแนะนำให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์

จักรกฤษณ์ ทองทับ (2531:14) ได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การ เกษตรบ้านลาด จำกัด พ.ศ.2518-2529 พบว่าสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัดสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร คือ จำนวนทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด มี แนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่หนี้ระยะยาวของสหกรณ์ลดลงทุกปี การสุทธิจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์สามารถทำกำไรได้เพิ่มจากเดิม และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าในบางปีจะ ประสบปัญหาการขาดทุนในบางกรณีของสหกรณ์ทางด้านรายได้ สหกรณ์มีรายได้สำคัญมาจากธุรกิจ เครดิตเป็นส่วนใหญ่ส่วนรายจ่ายที่สำคัญ คือ ค่าจ้างและเงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ ดอกเบี้ย ค่าเงินรับฝาก ค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ซึ่งรายจ่ายเหล่านี้สหกรณ์ได้พยายามตัดบางส่วนที่ไม่จำเป็นเพื่อลดภาระของสหกรณ์ สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ ผลออกมาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรามาตรฐาน เป็นที่น่าพอใจอัตราส่วนการเป็นหนี้อยู่ในลักษณะที่น่าพอใจ เพราะหนี้สินระยะยาวของสหกรณ์ยังอยู่

ในอัตราที่ลดลงแต่อย่างไรก็ตาม การบริหารงานยังมีข้อที่ต้องปรับปรุง คือ ทางด้านสภาพความคล่องของสหกรณ์ยังอยู่ในสถานภาพที่มีความเสี่ยงมากเกินไป ถ้ามีการจัดการทางการเงินผิดพลาด เติบโตให้เป็นอันตรายต่อสหกรณ์ได้ง่าย และการจัดการทางด้านประสิทธิภาพในที่เราใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสหกรณ์ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น จากการศึกษาเรื่องนี้ขอเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ดังนี้ สภาพคล่องของสหกรณ์ ผู้จัดการและคณะกรรมการบริหารควรมีการวางแผนจัดการด้านการเงินให้ถูกต้อง ลดปริมาณหนี้สินระยะสั้น เพิ่มทรัพย์สินที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้คล่องมากขึ้น เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ถูกหนี้ ทรัพย์สินคงเหลือ ลดทรัพย์สินถาวรในส่วนที่ได้เข้าประโยชน์ด้านธุรกิจการขายจะต้องมีการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพการผลิต ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลด้านการลดภาษี ด้านการตลาด เช่น ข้าราชการการตลาด การศึกษา เทคนิคการผลิตใหม่ๆ การอบรม เทคนิคในการจัดการและบริหาร การให้ความร่วมมือจากหลักเกณฑ์ที่แท้จริง รวมทั้งจัดบริการด้านความสะดวกอื่นๆ แก่สมาชิกด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531) ได้กล่าวถึงบทบาทของสหกรณ์ต่อการพัฒนาชนบทไว้ว่าบทบาทของสหกรณ์ต่อการพัฒนาชนบทโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและผลผลิตทางการเกษตร หรือ
2. เพื่อปรับปรุงฐานะ ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท

ขั้นตอนในการพัฒนาชนบทมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาชนบทโดยทั่วไปนั้นมี 3 ขั้นตอน

คือ

- ขั้นที่ 1 มุ่งพัฒนาชาวชนบทที่ยากจนให้ขึ้นมาสู่ระดับพอมีกินเสียก่อน
- ขั้นที่ 2 มุ่งพัฒนาชาวชนบทที่พอมีพอกินแล้วทำให้กินดีอยู่ดี
- ขั้นที่ 3 ปรับระดับของชาวชนบทที่มีความเป็นอยู่กินดีไปสู่ขั้นมั่งมีศรีสุข

ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาชนบท การพัฒนาชนบทในท้องถิ่นหนึ่งๆ ไม่จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาจากขั้นที่ 1 เสมอ ทั้งนี้ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามความต้องการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ การพัฒนาชนบทเป็นการรวมกิจกรรมหลายด้าน หรืออาจเรียกว่าโครงการย่อยหลายๆ โครงการ เข้าด้วยกัน ยังได้กล่าวแล้วว่าการพัฒนาชนบทอาจเริ่มด้วยโครงการย่อยๆ ด้านเดียว หรือหลายด้านก็ได้ ครอบคลุมบางส่วนที่ทำงานไปพร้อมๆ กัน หรือทำตามกันไปเป็นขั้นตอนแล้วแต่ความต้องการเร่งด่วนของท้องถิ่นนั้นๆ โดยทั่วไปการพัฒนาชนบทมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้
2. การพัฒนาสุขภาพและอนามัย เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี
3. การพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีความรู้
4. การพัฒนาระบบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการบริหาร

และสามารถปกครองตนเองได้

พิศักดิ์ ขาวแก้ว (2532) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการจัดตั้งสหกรณ์ของเกษตรกรหมู่บ้านขอนแก่นพัฒนา ตำบลหนองนกระเรียน อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2531 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา อาชีพและสภาพทางเศรษฐกิจพบว่าอาชีพเดิมของเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองนอกเหนือจากการเลี้ยงโคนม ด้านภาระหนี้สินและแหล่งเงินทุนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มาของแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืม และแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุด คือ โครงการหมู่บ้านขอนแก่นพัฒนา โดยที่ทางโครงการหมู่บ้านขอนแก่นพัฒนา เมื่อพิจารณาในด้านทัศนคติที่ประชาชนต่อสหกรณ์ พบว่า เกษตรกรให้ความสนใจในสหกรณ์ และมีทัศนคติว่าสหกรณ์ที่ประชาชนต่อการประกอบอาชีพส่วนในด้านความมุ่งหวังและแนวทางที่มีผลต่อการจัดตั้งสหกรณ์พบว่า เกษตรกรทุกรายแสดงความคิดเห็นว่า การประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมภายในหมู่บ้านมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไขภายในอนาคต และเกษตรกรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 93.55 คิดว่าวิธีของสหกรณ์สามารถช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพได้โดยให้ทางเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านขอนแก่นพัฒนา รวมตัวกับตัวแทนเกษตรกร เป็นผู้ริเริ่มและประสานงานในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ แต่เกษตรกรร้อยละ 83.87 มีความคิดว่า

ในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์อาจพบอุปสรรครวมทั้งข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังขาดความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรด้วยกันยังไม่ดีเท่าที่ควร

ยุพา ยอดพิจิตร (2535:58) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด อําเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาพบว่าสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด มีการดำเนินงานในเกณฑ์ไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลปรากฏว่ามีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน อัตราส่วนหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุนที่ต่ำกว่า และจากนั้นมีค่าอัตราส่วนสูงกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น ส่วนค่าแนวร่วมในการดำเนินงานในอนาคต ปรากฏว่าทรัพย์สินทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รายได้รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์มีแนวโน้มลดลงในด้านธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจที่ทำรายได้แก่สหกรณ์มากที่สุดคือ ธุรกิจเครดิต รองลงมาคือ ธุรกิจการขาย และธุรกิจการซื้อตามลำดับ ในด้านสมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนลดลงทุกปี สาเหตุเกิดจากสมาชิกลาออกแยกบ้านไปอยู่นอกสหกรณ์และการเสียชีวิตของสมาชิกซึ่งมีจำนวนมากกว่าสมาชิกที่สมัครเข้ามาใหม่

โจชอบ เวชการ (2534:39) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด อําเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ยังไม่เป็นที่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งก็มาจากสาเหตุที่สำคัญๆ อยู่หลายประการ เช่น ด้านการจัดการ และการวางแผน ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านสมาชิกมีผลให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด โดยเฉลี่ย ปรากฏว่าอัตราส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์ในระดับเดียวกันและอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัดมีสภาพคล่องของทุนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน คือ มีเงินทุนหมุนเวียนต่ำ ความสามารถในการชำระหนี้สินมีน้อย และจากการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด ในรอบ 5 ปี (2528-2532) ผลที่ได้ส่วนใหญ่แล้วประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น

ไพศาล ตุดเกื้อ (2534:60) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด กรุงเทพมหานคร ระหว่างปีการเงิน 2529-2533 พบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพพอสมควร อัตราส่วนทุนหมุนเวียนที่ได้สูงกว่ามาตรฐาน สหกรณ์มีความคล่องตัว มีความสามารถในการชำระหนี้ ด้านการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิปรากฏว่า การดำเนินงานของสหกรณ์มีกำไรสุทธิทุกปี เพราะอัตราส่วนที่ได้สูงกว่ามาตรฐานมาก ส่วนการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนปรากฏว่า อัตราส่วนที่ได้สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน เศรษฐกิจของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน แสดงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับแนวโน้มของสหกรณ์ ในเรื่องการดำเนินงานในอนาคตพบว่า สินทรัพย์ทั้งหมดมีแนวโน้มสูงขึ้น ทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้น หนี้สินลดลง รายได้กำไรสุทธิ และรายจ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนธุรกิจที่สามารถหารายได้ให้กับสหกรณ์ คือ ธุรกิจ เครดิตซึ่งจะมีกำไรมากกว่าธุรกิจการซื้อ

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จังหวัดสงขลา ให้นำข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ประกอบด้วย

1.1 รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปีการเงิน 2532-2535

1.2 รวบรวมค้นคว้าจากห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์โดยใช้แบบพรรณนา

เป็นการรวบรวมข้อมูลสหกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานฐานะต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย และ กำไรสุทธิ โดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันในรูปแบบตาราง และยังเปรียบเทียบในรูปแบบของร้อยละ เพื่อสะดวกในการอธิบายโดยเริ่มตั้งแต่ปี 2530-2535 และเก็บรวบรวมปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตลอดระยะเวลาทุกๆ ปี ของงบประมาณเป็นระยะเวลา 6 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2530-2535

2.2 ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

โดยจะใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มสหกรณ์ขนาดเดียวกันซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนมาตรฐานของเขตเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งสามารถแบ่งอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

2.2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ 1}$$

(Current Ratio)

2.2.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debts Ratio)

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ทุนของสหกรณ์ผู้เฉลี่ย}}$$

(Total Debts to net worth Ratio)

2.2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio)

อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด

(Total asset turnover)

$$= \frac{\text{รายได้ทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์รวมผู้เฉลี่ย}} \quad \text{ต่อรอบ}$$

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on total assets)

$$= \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นผู้เฉลี่ย}} \quad \text{เปอร์เซ็นต์}$$

2.2.4 การวิเคราะห์อัตราส่วนผลกำไร (Profitability Ratio)

$$\begin{array}{l} \text{อัตรากำไรสุทธิ} \\ \text{(Profit margin on sales)} \end{array} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \text{เปอร์เซ็นต์}$$

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on net worth)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}} \text{เปอร์เซ็นต์}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในรอบ 6 ปี

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ในรอบระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2535 สามารถวิเคราะห์ความก้าวหน้าได้จากตารางที่ 1 ซึ่งอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

จำนวนสมาชิกในรอบระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีจำนวนสมาชิกในปี พ.ศ. 2530-2535 ดังนี้คือ 600 คน, 577 คน, 579 คน, 586 คน, 607 คน และ 617 คน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในปี 2530 สมาชิกจะมีสูงและปีต่อมา (2531-2533) ก็ลดลงทุกปี สาเหตุที่สมาชิกลดลงเนื่องจากสมาชิกลาออกด้วยความสมัครใจ ย้ายที่อยู่ออกนอกเขตของสหกรณ์และปลดออกจากสมาชิก จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ระหว่างปี 2531-2533 คือ 23 คน, 21 คน และ 14 คน ตามลำดับ แต่หลังจากปี 2533 แล้วคือในปี 2534 และ 2535 จำนวนของสมาชิกเพิ่มขึ้น คือ 607 คน และ 617 คน ตามลำดับ สาเหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้นเนื่องจากสมาชิกได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรมากขึ้น จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (2533) สมาชิกเพิ่มขึ้นดังนี้ 21 คน และ 31 คน ตามลำดับ

จำนวนกลุ่มสมาชิกในรอบระยะเวลา 6 ปี ที่ผ่านมานี้ สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีจำนวนกลุ่มสมาชิกในปี พ.ศ. 2530-2535 ดังนี้ คือ 19 กลุ่ม, 19 กลุ่ม, 21 กลุ่ม, 21 กลุ่ม, และ 21 กลุ่ม ตามลำดับจะเห็นได้ว่าจำนวนของกลุ่มสมาชิกเพิ่มขึ้นเพียง 2 กลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2530

เงินสำรอง เป็นเงินจำนวนหนึ่งที่สหกรณ์จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีไว้เพื่อจ่ายชดเชยการขาดทุน จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าปี พ.ศ. 2530-2535 สหกรณ์มีเงินสำรองเหลืออยู่

ทุกปี ดังนี้ 312,163.80 บาท, 435,826.73 บาท, 457,729.73 บาท, 488,076.22 บาท, 525,349.00 บาท และ 599,950.49 บาท ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าสหกรณ์ดำเนินงานแล้วมีกำไรทุกปี

ทุนเรือนหุ้น จากการดำเนินงานในรอบ 6 ปี ในปี พ.ศ.2530-2535 ที่ผ่าน มาสหกรณ์มีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ 1,037,350.00 บาท, 1,190,750.00 บาท, 1,415,200.00 บาท, 1,730,430.00 บาท, 2,393,550.00 บาท และ 2,792,790.00 บาท ตามลำดับ สาเหตุที่ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะ สมาชิกต้องการเงินกู้เพิ่มขึ้นทุกปี และ สหกรณ์จะให้กู้โดยหักเงินกู้ส่วนหนึ่งไว้ให้สมาชิกถือเป็นหุ้นไว้ในสหกรณ์ ทำให้ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปีตลอดมา

ทุนสะสมอื่นๆ ได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามมติของที่ประชุมใหญ่ ในแต่ละปี ซึ่งทุนสะสมอื่นๆ ประกอบด้วยทุนต่างๆ ได้แก่ทุนรับโอนหุ้น ทุนสะสมเพื่อขยายงาน ทุนการศึกษา อบรม ทุนสะสมให้มีสำนักงาน ทุนสะสมเพื่อการส่งเสริมสมาชิก ในแต่ละปีทุนเหล่านี้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ

เงินรับฝาก สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด จะแบ่งเงินรับฝากจากสมาชิก เป็น 3 ประเภท คือ เงินรับฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากสัจจะออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยจะเปลี่ยนแปลงไปตามธุรกิจของธนาคาร เงินฝากสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์ได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นการปูพื้นฐานในอันที่จะพัฒนางานสหกรณ์ให้เป็นสถาบันของเกษตรกรที่สามารถพึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกได้อย่างแท้จริง เงินฝากสัจจะออมทรัพย์ เริ่มเมื่อเดือนธันวาคม 2529

จากตารางที่ 1 ในปี 2530-2535 สหกรณ์ฯ มีเงินรับฝากเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ จำนวน 301,674.57 บาท จำนวน 655,139.57 บาท จำนวน 857,786.57 บาท จำนวน 1,200,553.57 บาท จำนวน 1,567,023.57 บาท และ จำนวน 1,749,695.00 บาท ตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการฝากเงินของสมาชิกเพิ่มสูงขึ้น ย่อมเป็นผลดีทั้งทางด้านสมาชิกและสหกรณ์ คือ สมาชิกสามารถลงทุนหาประโยชน์ในสหกรณ์ของตนเอง และสหกรณ์มีทุนดำเนินงานมากขึ้น

รายการกู้เงินจากธกส. เงินกู้ของสหกรณ์ได้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสามารถจำแนกตามประเภทไว้ 2 ประเภท คือ ตามหนังสือสัญญาเงินกู้เครดิตเงินสดเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ และตามหนังสือสัญญาเงินกู้เครดิตเงินสดเพื่อการจัดหาวัสดุมาจำหน่าย แต่ส่วนใหญ่นั้นแล้วสหกรณ์จะกู้เงินจากธกส. มาเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ได้กู้เงินจากธกส. ในปี 2530-2535 เท่ากับ 4,274,940.50 บาท, 3,792,347.75 บาท, 4,053,047.50 บาท, 6,628,047.00 บาท, 8,104,698.75 บาท และ 9,119,587.25 บาท ตามลำดับ

รายการเงินกู้จากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสงขลา จำกัด (เงินกู้ขสภ.สงขลา จำกัด) เป็นการกู้เงินจากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสงขลา จำกัด มาเพื่อเป็นทุนให้สมาชิก ซึ่งจากการดำเนินงานในรอบ 6 ปี ที่ผ่านมาก คือในปี 2530-2535 สหกรณ์ได้กู้เงินจากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรสงขลา จำกัด เพียงครั้งเดียว คือ ในปี 2532 เป็นเงิน จำนวน 198,573.00 บาท

การนำเงินกู้แก่เกษตรกร

เงินกู้ที่สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ให้สมาชิกกู้มี 2 ประเภท ได้แก่

1. เงินกู้ระยะสั้น ชำระคืนตามเวลาที่ขายผลผลิตได้ ระยะเวลาในการชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกิน 15 เดือน นับตั้งแต่วันที่ทางหนังสือสัญญา เงินกู้ระยะสั้น เช่น ค่าใช้จ่ายทำสวนยาง ซื้อจักรรีดยาง ปรับปรุงสวนยาง เป็นต้น
2. เงินกู้ระยะปานกลาง ชำระคืนเป็นงวดๆ ระยะเวลาในการชำระคืน ภายใน 3 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษให้ได้ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่ทางหนังสือสัญญา หรือหลักฐาน การกู้เงิน เงินกู้ระยะปานกลาง เช่น กู้เพื่อลงทุน ทำสวนยาง ซื้อที่ดินสวน ซื้อบ้านและที่ดิน ซื้อเครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์แบ่งออกได้เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ส่วนหนึ่งได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ ค่าเช่าสำนักงาน ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ-ค่าไฟ ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

จากตารางที่ 2 แสดงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเช่าสำนักงาน ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ-ค่าไฟ ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เปรียบเทียบกับปี 2530 กับ ปี 2535 ได้ดังนี้

เงินเดือนและค่าจ้าง	110,550.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 7.69
ลดลงเป็น	84,420.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 2.31
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	12,738.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.88
เพิ่มขึ้นเป็น	15,528.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.42
ค่าเช่าสำนักงาน	27,000.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 1.88
เพิ่มขึ้นเป็น	29,494.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.81
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	11,320.15 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.78
เพิ่มขึ้นเป็น	12,754.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.35
ค่าโทรศัพท์	4,135.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.29
ลดลงเป็น	3,627.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.10
ค่าน้ำ-ค่าไฟ	1,735.15 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.12
เพิ่มขึ้นเป็น	2,519.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.07
ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่	10,755.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.75
เพิ่มขึ้นเป็น	17,645.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.48
ดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก	22,065.75 บาท	คิดเป็นร้อยละ 1.53
เพิ่มขึ้นเป็น	145,440.60 บาท	คิดเป็นร้อยละ 3.98

ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	5,726.48 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.40
เพิ่มขึ้นเป็น	9,711.57 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.26
ค่าเบี้ยประชุม	10,780.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.75
เพิ่มขึ้นเป็น	17,220.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.47
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	7,190.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.50
เพิ่มขึ้นเป็น	10,787.00 บาท	คิดเป็นร้อยละ 0.30

จะเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ระหว่างปี พ.ศ.2530-2535 (หน่วย : บาท)

รายการ	ปีการเงิน					
	2530	2531	2532	2533	2534	2535
1. จำนวนกลุ่มสมาชิก	19	19	21	21	21	21
2. จำนวนสมาชิก	600	577	579	576	607	617
3. เงินสำรอง	312,163.80	435,826.73	457,729.73	488,076.22	525,349.00	599,950.49
4. ทุนเรือนหุ้น	1,037,350.00	1,190,750.00	1,415,200.00	1,730,450.00	2,392,550.00	2,729,790.00
5. ทุนสะสมอื่นๆ	135,265.13	148,466.00	270,284.73	352,571.42	481,228.36	541,374.79
6. เงินรับฝาก	301,674.57	655,139.57	857,786.57	1,200,553.57	1,567,023.57	1,749,695.00
7. เงินกู้ยืม (ทุน)	4,274,940.50	3,792,347.75	4,053,047.50	6,628,047.00	8,104,698.75	9,119,587.25
8. เงินกู้ ชสก.สงขลา จำกัด	-	-	198,573.00	-	-	-
9. เจ้าหนี้การค้า	-	-	66,320.00	67,797.50	206,756.00	83,806.00
10. หนี้สินอื่นๆ	-	-	117,110.59	116,993.98	224,917.66	-

ตารางที่ 1 (ต่อ) เปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ระหว่างปี พ.ศ.2530-2535 (หน่วย : บาท)

รายการ	ปีการเงิน					
	2530	2531	2532	2533	2534	2535
11. เงินกู้ยืมเหลือที่สมาชิกเมื่อต้นปี	5,118,965.00	5,549,994.00	5,722,965.00	6,856,777.00	9,512,269.00	8,310,270.00
12. จ่ายเงินกู้ระหว่างปี	2,889,000.00	3,634,880.00	4,939,685.00	7,509,850.00	6,129,200.00	5,443,360.00
13. รับชำระเงินกู้ระหว่างปี	2,457,971.00	3,491,659.00	3,805,873.00	4,854,358.00	4,551,429.00	6,230,744.00
14. เงินกู้ยืมเหลือเมื่อสิ้นปี	5,549,994.00	5,722,965.00	6,856,773.00	9,512,269.00	11,090,040.00	13,169,566.00
15. ทุนการดำเนินงานเมื่อสิ้นปี	6,369,066.38	6,567,503.56	7,699,037.61	11,007,225.06	13,890,638.63	16,790,821.97
16. ซื้อสินค้าระหว่างปี	-	-	-	1,659,382.50	2,386,738.00	2,726,270.00
17. ขายสินค้าระหว่างปี	-	-	-	1,751,689.00	2,395,746.00	2,237,629.00
18. กำไรสุทธิ	231,467.80	219,021.93	262,985.49	372,735.37	388,114.70	499,504.90

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด แยกตามประเภท

รายการ	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
- เงินเดือนและค่าจ้าง	110,550.00	7.69	71,640.00	5.42	56,630.00	2.74	76,913.00	2.78	73,725.00	2.09	84,420.00	8.31
- ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	12,738.00	0.88	1,830.00	0.14	6,077.00	0.29	7,322.00	0.27	12,799.00	0.36	15,528.00	0.42
- ค่าเช่า	27,000.00	1.88	27,000.00	2.05	27,000.00	1.30	27,000.00	0.97	27,756.00	0.79	20,494.00	0.81
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	11,320.15	0.78	10,719.45	0.81	8,195.78	0.40	12,277.10	0.44	14,061.63	0.40	12,754.00	0.35
- ค่าโทรศัพท์	4,135.00	0.29	4,772.00	0.36	5,067.00	0.24	3,729.50	0.14	4,721.00	0.06	3,627.00	0.10
- ค่าน้ำ-ค่าไฟ	1,733.15	0.12	1,999.99	0.15	1,803.30	0.09	1,846.68	0.07	3,057.00	0.09	2,519.00	0.07
- ค่าพาหนะเจ้าหน้าที่	10,755.00	0.75	11,705.00	0.89	11,639.00	0.56	20,280.00	0.73	12,885.00	0.37	17,645.00	0.48
- ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	22,065.75	1.53	33,312.00	2.52	65,616.13	3.17	73,616.00	2.66	115,680.90	3.28	145,440.60	3.98
- ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	5,726.48	0.40	7,507.57	0.57	7,942.00	0.38	8,295.00	0.30	10,250.47	0.29	9,411.57	0.26
- ค่าเบี้ยประชุม	10,780.00	0.75	7,380.00	0.56	10,374.00	0.50	11,400.00	0.41	13,670.00	0.39	17,220.00	0.47

ตารางที่ 2 (ต่อ) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด แยกตามประเภท

รายการ	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ค่าเช่ารายเบ็ดเตล็ด	7,190.00	0.50	17,097.00	1.29	12,700.00	0.61	12,862.00	0.46	17,830.00	0.51	10,787.00	0.30
ขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00	11,000.00	0.53	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าธรรมเนียมากร	0.00	0.00	0.00	0.00	1,814.50	0.09	3,065.50	0.11	2,147.00	0.06	2,947.00	0.08
ค่ารักษาพยาบาล	0.00	0.00	0.00	0.00	400.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าสงวนเวลา	0.00	0.00	0.00	0.00	5,100.00	0.25	5,884.00	0.21	8,328.00	0.24	10,144.00	0.28
ดอกเบี้ยจ่ายเงินสะสมพนักงาน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,476.64	0.05	2,383.00	0.41	3,488.00	0.10
ค่าตอบแทน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,460.00	0.02	1,517.00	0.04	0.00	0.00

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

14355

ตารางที่ 3 ธุรกิจการซื้อของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

รายการ	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
เครื่องสูบน้ำ	0.00	0.00	0.00	0.00	5,550.00	0.42	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ปุ๋ย	244,740.00	32.26	371,295.00	62.23	918,030.00	69.94	1,313,060.00	74.96	1,666,635.00	69.57	1,803,135.00	80.58
รถจักรยานยนต์	17,523.00	2.31	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	35,800.00	1.49	38,300.00	1.72
ยาปราบศัตรูพืช	13,325.00	1.76	46,615.00	7.81	123,417.00	9.40	224,830.00	12.84	242,285.00	10.11	210,975.00	9.43
ข้าวสาร	443,432.00	56.44	41,060.00	6.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
จักรรีดยาง	29,650.00	3.90	121,950.00	20.43	165,350.00	12.60	191,350.00	10.92	125,500.00	5.24	156,700.00	7.00
ตะกอยาง	4,752.00	0.62	1,286.00	0.21	784.00	0.06	9,003.00	0.51	17,407.00	0.73	8,493.00	0.38
สินค้าทั่วไป	5,100.00	0.67	14,447.75	2.42	15,669.00	1.20	9,162.00	0.52	864.00	0.04	26.00	0.00
อาหารสัตว์	0.00	0.00	0.00	0.00	83,784.00	6.38	4,284.00	0.25	307,255.00	12.82	20,000.00	0.89
รวม	758,522.00	100.00	596,653.75	100.00	1,312,584.00	100.00	1,751,689.00	100.00	2,395,746.00	100.00	2,237,629.00	100.00

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

ตารางที่ 4 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ระหว่างปี พ.ศ.2530-2535

รายการ	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ธุรกิจเครดิต	679,389.00	44.97	724,217.00	52.07	757,986.00	35.62	1,018,977.00	35.97	1,126,907.00	31.44	1,478,786.00	37.85
ธุรกิจการซื้อ	758,522.00	50.21	596,653.00	42.90	1,312,584.00	61.69	1,751,689.00	61.83	2,395,746.00	66.84	2,237,629.00	57.28
ธุรกิจการขาย	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รายได้อื่นๆ	70,651.30	4.68	68,410.00	4.91	53,586.26	2.51	56,406.80	1.99	58,378.93	1.63	188,851.20	4.83
รวม	1,508,562.30	100.00	1,389,280.75	100.00	2,124,156.20	100.00	2,827,072.80	100.00	3,581,031.93	100.00	3,905,266.20	100.00

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี พ.ศ.2530-2535

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สินทั้งหมด	ทุนทั้งหมด	หนี้สินทั้งหมด	รายได้ทั้งสิ้น	รายจ่าย	กำไรสุทธิ
2530	6,369,066.38	1,715,946.73	4,653,119.65	1,565,061.30	1,333,593.50	213,467.80
2531	6,567,503.56	1,993,464.66	4,574,038.90	1,439,793.85	1,220,771.92	219,021.93
2532	7,699,037.61	2,406,190.95	5,292,837.66	2,187,176.91	1,924,191.42	262,985.49
2533	11,007,225.06	2,943,896.01	8,063,392.05	2,866,565.80	2,493,830.43	372,735.37
2534	13,890,628.63	3,787,242.65	10,103,395.98	3,632,470.93	3,244,356.23	388,114.70
2535	16,790,821.97	4,334,830.98	12,455,990.99	3,894,617.20	3,395,112.30	499,504.90

ที่มา : รายงานประจำปี พ.ศ. 2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

ธุรกิจการซื้อ

สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ได้จัดหาสินค้าและปัจจัยการผลิตมาจำหน่าย ได้แก่ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ข้าวสาร จักรรีดยาง ตะกบยาง และสินค้าทั่วไป นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญ ของสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการผลิตให้แก่สมาชิกอีกด้วย เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้แก่สมาชิก ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มธุรกิจแก่สหกรณ์ด้วย จากตารางที่ 3 ในระหว่างปี 2530-2535 สมาชิกได้ซื้อปุ๋ยเป็นอันดับแรก ซึ่งจำนวนเงินที่ซื้อ ได้เพิ่มขึ้นทุกปี สินค้าอีกอย่างหนึ่งที่มีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนซื้อมากที่สุดคือ ข้าวสาร ซึ่งในช่วงปี 2530 สมาชิกได้ซื้อมากที่สุดเป็นอันดับแรก แต่ทางสหกรณ์ต้องลดปริมาณลง และเลิกจำหน่ายในที่สุด สาเหตุเพราะว่า ทางสหกรณ์มีความคิดเห็นที่จะนำสินค้าตัวอื่นที่จำเป็นกับการประกอบอาชีพของ เกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพาราจำหน่ายแก่เกษตรกร

ในปี	2530	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	244,740.00	บาท
ในปี	2531	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	371,295.00	บาท
ในปี	2532	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	918,030.00	บาท
ในปี	2533	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	1,313,060.00	บาท
ในปี	2534	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	1,666,635.00	บาท
ในปี	2535	สหกรณ์ขายปุ๋ย	ให้สมาชิก	จำนวน	1,803,135.00	บาท

รายได้ของสหกรณ์

รายได้ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ที่สำคัญมีอยู่ 4 รายการคือ

1. รายได้จากธุรกิจเครดิต
2. รายได้จากธุรกิจการซื้อ
3. รายได้จากธุรกิจการขาย
4. รายได้อื่นๆ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร รายได้เงินอุดหนุน กวาไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ค่าธรรมเนียมแรกเข้าและรายได้เบ็ดเตล็ด

จากตารางที่ 4 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ในปี 2530-2535
สหกรณ์มีรายได้จากธุรกิจการซื้อเป็นอันดับแรก ดังนี้

ในปี 2530	เป็นเงิน	758,522.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	50.21
ในปี 2531	เป็นเงิน	596,653.75	บาท	คิดเป็นร้อยละ	42.90
ในปี 2532	เป็นเงิน	1,312,584.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	61.69
ในปี 2533	เป็นเงิน	1,751,689.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	61.83
ในปี 2534	เป็นเงิน	2,395,746.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	66.84
ในปี 2535	เป็นเงิน	2,237,629.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	57.28

รองลงมาคือ ธุรกิจเครดิต ดังนี้

ในปี 2530	เป็นเงิน	679,389.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	44.97
ในปี 2531	เป็นเงิน	724,217.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	52.07
ในปี 2532	เป็นเงิน	757,986.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	35.62
ในปี 2533	เป็นเงิน	1,018,977.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	35.97
ในปี 2534	เป็นเงิน	1,126,907.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	31.44
ในปี 2535	เป็นเงิน	1,478,786.00	บาท	คิดเป็นร้อยละ	37.85

จะเห็นได้ว่า สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ระหว่างปี 2530-2535 มีรายได้หลักจากธุรกิจการซื้อตลอด 6 ปี เท่ากับ 9,052,823.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.84 รองลงมาได้แก่ รายได้จากธุรกิจเครดิต ตลอด 6 ปี เท่ากับ 5,786,262.00 คิดเป็นร้อยละ 37.61 นอกจากนี้รายได้อื่นๆ เท่ากับ 496,284.49 คิดเป็นร้อยละ 3.23 ส่วนธุรกิจการขายนั้นสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินการจึงทำให้ไม่มีรายได้จากธุรกิจประเภทนี้ตลอดระยะเวลาดำเนินงานทั้ง 6 ปี

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

เป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และประเมินผลความสามารถของการบริหารเงินทุนที่กิจการมีอยู่ เกิดจากการเปรียบเทียบโดยนัยรายการที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน สำหรับระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์กันในรูปแบบของสัดส่วน หรืออัตราร้อยละ จะช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่สนใจ หรือเกี่ยวข้องกับกิจการนั้น เนื่องจากการวิเคราะห์นี้จะชี้ช่องทางบางสิ่ง ทำให้ผู้วิเคราะห์เห็นอะไรบางอย่างที่สามารถหาข้อเท็จจริงได้ ผู้วิเคราะห์ฐานะการเงินจึงเปรียบเทียบเสมือนนักสืบ ผู้วิเคราะห์จึงนิยามชื่ออัตราส่วนหลายประเภทในการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ซึ่งการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินไม่ใช่เรื่องยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากมีสูตรที่ง่ายในการคำนวณอยู่แล้ว แต่การจะนำผลลัพธ์ที่คำนวณได้มาตีประโยชน์เป็นเรื่องยุ่งยากมาก ผู้ใช้จะต้องเข้าใจความเป็นมาของอัตราส่วนแต่ละอัตราส่วน ปัจจัยต่างๆ ที่แฝงอยู่ในอัตราส่วนนั้นๆ การตีประโยชน์จากอัตราส่วนต้องอาศัยการแปลความชำนาญและไหวพริบของผู้วิเคราะห์

อัตราส่วนทางการเงินนั้นจะใช้ประโยชน์ได้มาก เมื่อนำมาแปลความและอาศัยการเปรียบเทียบซึ่งกระทำได้ 3 รูปแบบ คือ

1. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของประเทศ
2. เปรียบเทียบกับกิจการที่มีอยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน
3. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอดีตของกิจการนั่นเอง

สำหรับการศึกษาคำนี้ จะเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน คือ สหกรณ์ขนาดกลางในเขตเศรษฐกิจเกษตรเดียวกัน สำหรับการจัดว่าสหกรณ์ใดเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ นั้น มีเกณฑ์วัดดังนี้

1. สหกรณ์ขนาดเล็กรายการดำเนินงานต่ำกว่า 5 ล้านบาท
2. สหกรณ์ขนาดกลางรายการดำเนินงานเกินกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 15 ล้านบาท
3. สหกรณ์ขนาดใหญ่รายการดำเนินงานเกินกว่า 15 ล้านบาท

สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดกลาง ได้มีการเปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน โดยมีอัตราส่วนมาตรฐาน คือ ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

อัตราส่วน	เกณฑ์ของกลุ่มขนาดเดียวกัน
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (ต่อ 1)	1.21
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (ต่อ 1)	3.55
อัตรากาไรสุทธิของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (รอบ)	0.43
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)	1.84
อัตราส่วนกำไร (ร้อยละ)	4.37
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ร้อยละ)	8.24

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็น 4 ประเภท

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ration)
2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debts Ration)
3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ration)
4. วิเคราะห์อัตราส่วนผลกำไร (Profitability)

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) โดยการนำ

อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio)

เป็นอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินหมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน ผลที่ได้ชี้ให้เห็นถึงฐานะทางการเงินของกิจการว่ามีความคล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นเพียงใด โดยแสดงเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ } 1$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 1.21 : 1

ผลที่ได้ถ้ามีค่าสูง แสดงว่า สหกรณ์มีความคล่องตัวมาก คือ มีเงินทุนหมุนเวียนอยู่สูง มีความสามารถในการชำระหนี้ได้มาก แต่ถ้าอัตราส่วนสูงมากๆ อาจแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์นำเงินทุนหมุนเวียนไปจมอยู่กับสินค้าคงเหลือ หรือถูกหนี้ยากเกินไป ฉะนั้นสหกรณ์ต้องคำนึงถึงส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นๆ ด้วย

จากตารางที่ 7 ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ แต่ก็ใกล้เคียงกัน เฉลี่ย 1.35 มากกว่า 1 แสดงว่ามีความสามารถในการชำระหนี้สูง และมีสภาพคล่องสูงกว่ามาตรฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด กับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน โดยมีอัตราส่วนมาตรฐานเท่ากับ 1.21 จะเห็นได้ว่าสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน คือ มีอัตราส่วนเฉลี่ยเท่ากับ 1.35 (ภาพที่ 1)

ตารางที่ 7 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สินหมุนเวียน (บาท) 1/	หนี้สินหมุนเวียน (บาท) 1/)	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 2/ (%)
2530	6,369,066.38	4,609,960.76	1.38
2531	6,469,980.40	4,512,231.01	1.43
2532	7,606,456.45	5,232,298.96	1.45
2533	10,414,639.01	8,006,118.96	1.30
2534	13,290,103.05	10,025,766.98	1.32
2535	14,175,054.29	11,297,634.00	1.25
		ค่าเฉลี่ย	1.35

ที่มา : 1/ งบดุลปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

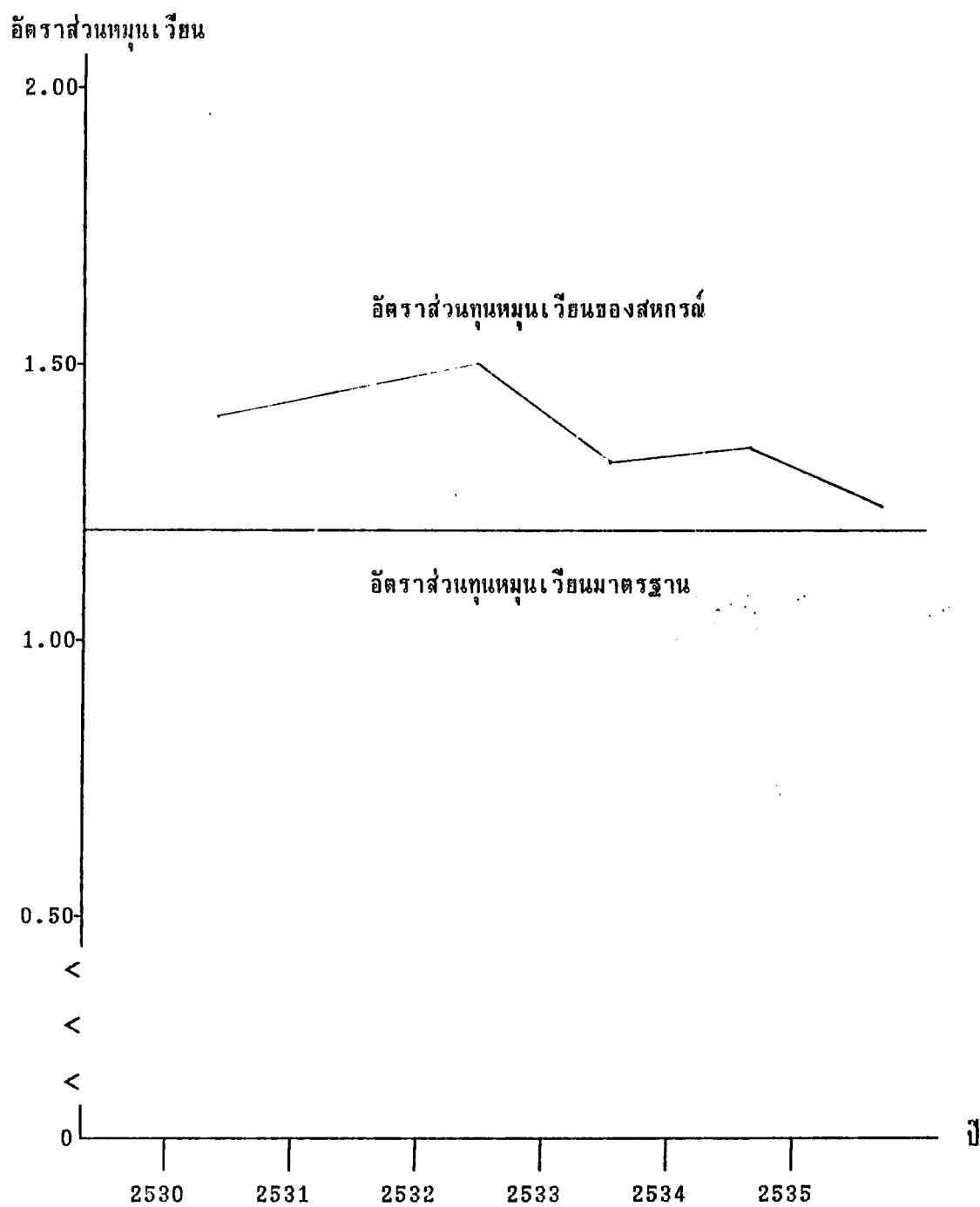
2/ การคำนวณ

2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debt Ratio) โดยการไว้

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Total debts to net worth ratio)

เป็นอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินเป็นกี่เท่าของทุน อันแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวว่าสหกรณ์มีทุนเป็นของตนเองเพียงพอที่จะชำระหนี้ได้เพียงใด ดังแสดงเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนตัวเองเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อ 1}$$

ภาพที่ 1 แสดงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมาตรฐานและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์
ปี 2530-2535

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 3.55 : 1

ผลที่ได้ต่ำสูงกว่า 1 อาจเป็นอันตรายต่อสหกรณ์ คือ ถ้าสหกรณ์มีรายได้ไม่เพียงพอ อาจประสบปัญหาการขาดทุน เพราะต้องรับภาระในรูปของดอกเบี้ยจำนวนมาก จึงควรแก้ไข โดยการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้น หรือ พิจารณาลดการกู้ยืมบางราย

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ต่ำกว่ามาตรฐานคือ ปี พ.ศ.2530 สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 3.00 และในปี พ.ศ. 2535 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสหกรณ์เท่ากับ 3.06 และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 หมายความว่า เจ้าหนี้ของสหกรณ์ 2.82 บาท จะมีทุนของสหกรณ์เองคุ้มครองหนี้จำนวนนี้อยู่ 1 บาท

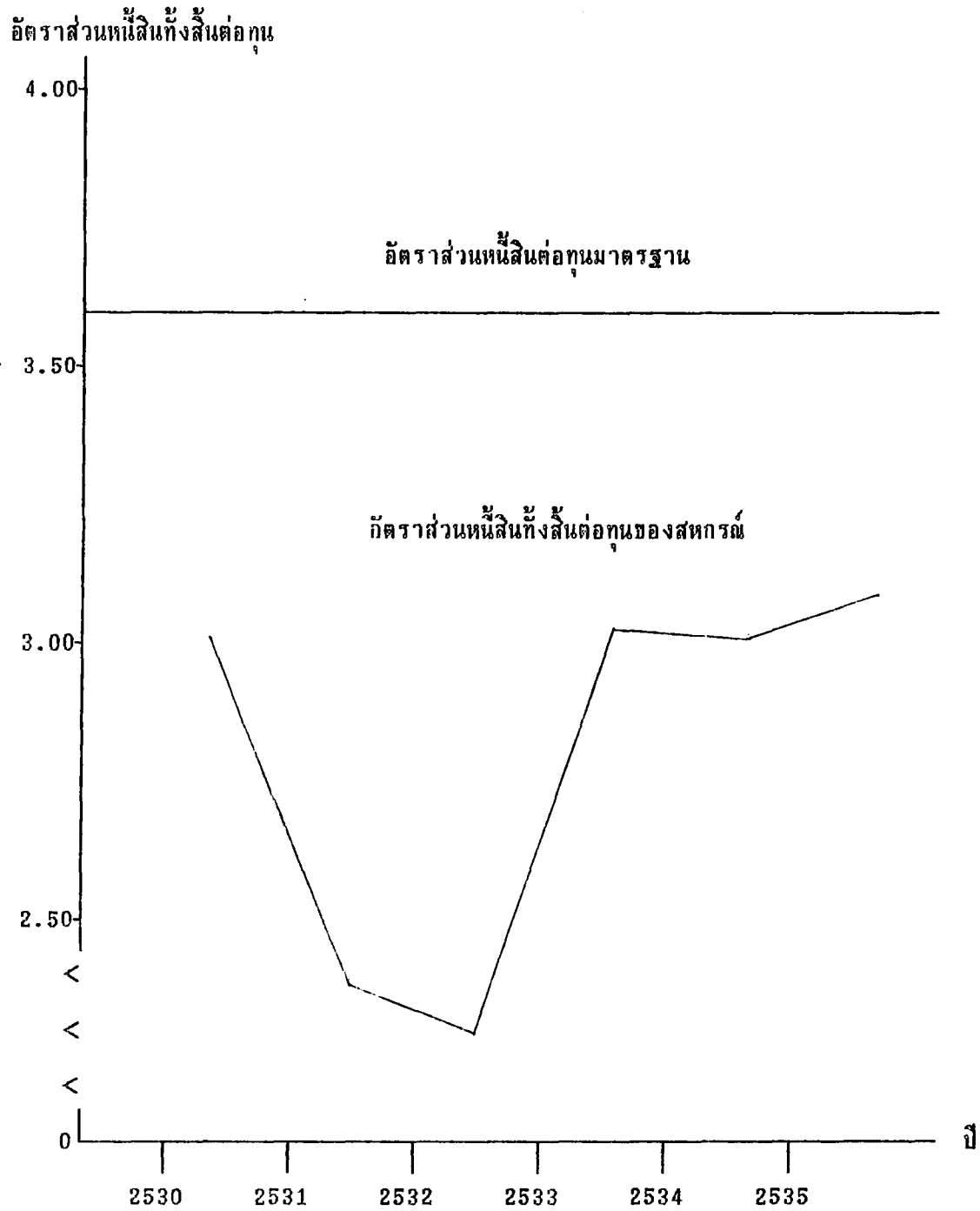
อัตราส่วนการเป็นหนี้ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งมีอัตราส่วนการเป็นหนี้เท่ากับ 3.55 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีอัตราส่วนการเป็นหนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน คือ มีอัตราส่วนการเป็นหนี้โดยเฉลี่ย 2.82 แสดงว่าสภาพทางการเงินของสหกรณ์ต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกันและมีขนาดเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงอัตราส่วนต่ำกว่ามาตรฐาน ถ้าให้ตีมากขึ้นก็ควรระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้นเพื่อให้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1 (ภาพที่ 2)

ตารางที่ 8 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

ปี พ.ศ.	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท) 1/	ทุนถัวเฉลี่ย (บาท 1/)	อัตราส่วนการเป็นหนี้ 2/ (%)
2530	4,653,119.65	1,549,593.36	3.00
2531	4,574,038.90	1,854,705.69	2.46
2532	5,292,837.66	2,199,827.81	2.40
2533	8,063,392.05	2,675,043.48	3.01
2534	10,103,395.98	3,365,569.33	3.00
2535	12,455,990.99	4,061,036.81	3.06
		ค่าเฉลี่ย	2.82

ที่มา : 1/ งบดุลปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

2/ การคำนวณ

ภาพที่ 2 แสดงอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนมาตรฐานและอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินของ สภกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio)

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ของสหกรณ์ ซึ่งอัตราส่วนที่วัดประสิทธิภาพ คือ

3.1 อัตราส่วนประสิทธิภาพ หรือ อัตราส่วนหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น

(Total Assents Turnover)

แสดงอัตราส่วนระหว่างรายได้ทั้งสิ้นกับทรัพย์สินทั้งสิ้น อันแสดงถึงความสามารถในการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากรในการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมด ว่าอยู่ในระดับสูงต่ำแค่ไหน ถ้าอัตราส่วนนี้สูงหรือต่ำ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของธุรกิจกับขนาดของทรัพย์สินที่มีอยู่โดยปกติ ถ้าอัตราส่วนนี้มีอัตราสูงแสดงว่า ความสามารถของกิจการมีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุน ถ้าต่ำก็แสดงว่าประสิทธิภาพยังไม่ดี โดยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายได้ทั้งสิ้น}}{\text{ทรัพย์สินทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อรอบ}$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ 0.43 รอบ

จากตารางที่ 9 อัตราส่วนประสิทธิภาพ จากปี 2530-2535 มีอัตราส่วนไม่สม่ำเสมอ แต่ก็อยู่ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในปี พ.ศ.2530-2535 มีอัตราส่วนดังนี้

จำนวน	0.25 รอบ
จำนวน	0.21 รอบ
จำนวน	0.29 รอบ
จำนวน	0.30 รอบ
จำนวน	0.28 รอบ
จำนวน	0.25 รอบ ตามลำดับ

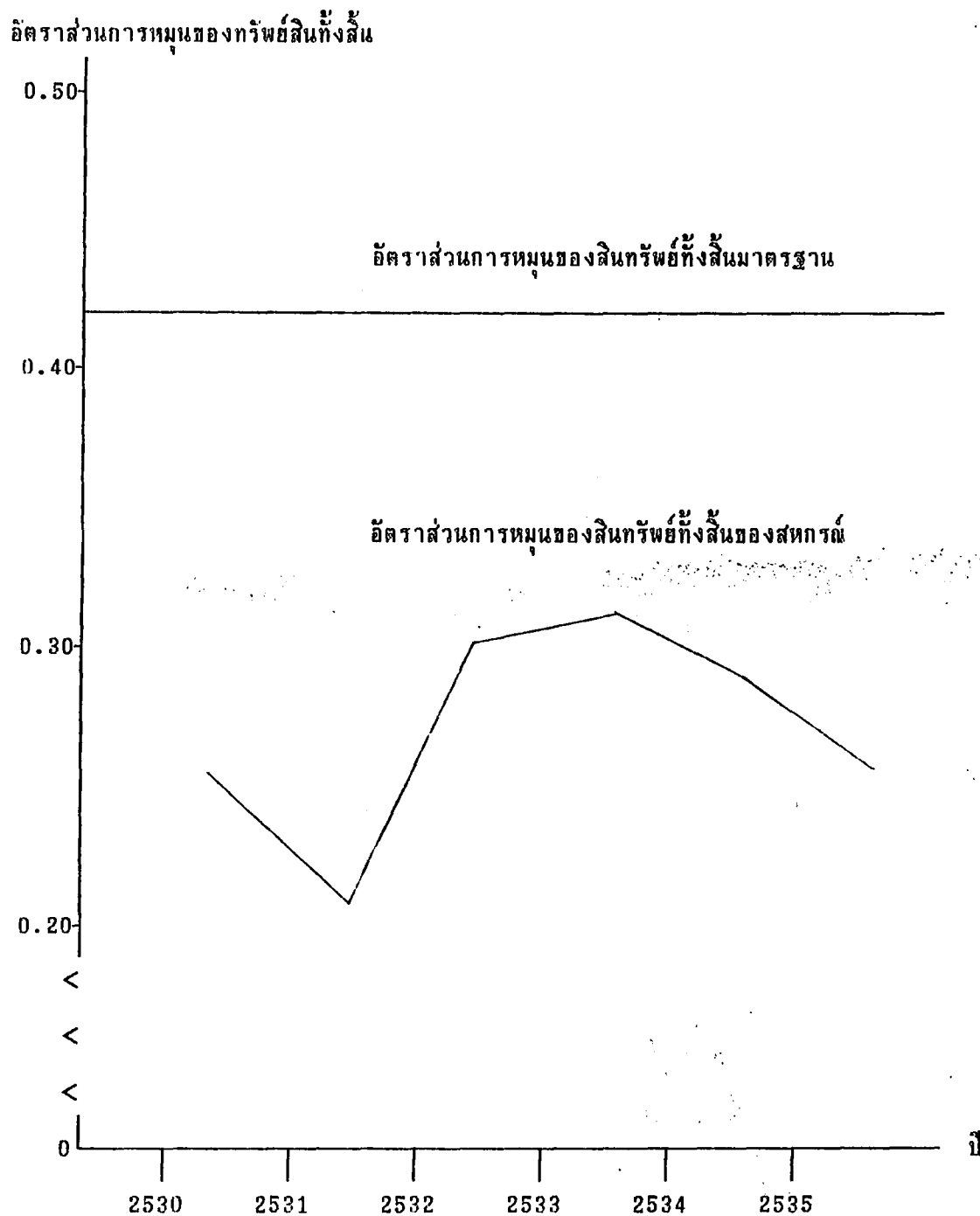
อัตราส่วนประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ขนาดเดียวกันในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งมีอัตราส่วนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.43 รอบ จากอัตราส่วนประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ซึ่งมีอัตราส่วนประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.26 ซึ่งต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน แสดงว่าสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ยังมีรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับทรัพย์สินยังต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ที่มีขนาดเดียวกัน ดังนั้นสหกรณ์ควรปรับปรุงโดยเพิ่มปริมาณธุรกิจ (รายได้) หรือไม่ก็ลดทรัพย์สินบางส่วนที่มีมากเกินไป หรือกระทำสองอย่างพร้อมกัน (ภาพที่ 3)

ตารางที่ 9 อัตราส่วนประสิทธิภาพ (อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น) ปี 2530-2535

ปี พ.ศ.	รายได้ทั้งสิ้น (บาท) 1/	ทรัพย์สินรวมตัวเฉลี่ย (บาท 2/)	อัตราส่วนประสิทธิภาพ 2/ (%)
2530	1,508,562.30	6,091,275.66	0.25
2531	1,389,280.75	6,468,284.97	0.21
2532	2,124,156.20	7,133,270.58	0.29
2533	2,827,072.80	9,353,131.33	0.30
2534	3,581,031.93	12,448,931.84	0.28
2535	3,905,266.20	15,340,730.30	0.25
		ค่าเฉลี่ย	0.26

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

2/ การคำนวณ

ภาพที่ 3 แสดงอัตราส่วนการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาตรฐานและอัตราส่วนการหมุนของสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรสะเลา จำกัด ปี 2530-2535

3.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สิน (Return on Total Assets)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรในการดำเนินงานกับทรัพย์สินทั้งสิ้นแล้วเฉลี่ย ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในรอบระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมาว่า สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งอัตราผลตอบแทนต่อทรัพย์สิน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจการ เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\begin{array}{l} \text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สิน} \\ \text{อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบร้อยละ} \end{array} = \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{ทรัพย์สินทั้งสิ้นแล้วเฉลี่ย}} \quad \%$$

1.84

จากตารางที่ 10 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Assets) อัตราส่วนที่ได้ในปี พ.ศ.2530-2535 เท่ากับ 3.79, 3.38, 3.68, 3.98, 3.11 และ 3.25 ตามลำดับ

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน และมีขนาดเดียวกัน ซึ่งมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 1.84 จากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด ซึ่งมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สินร้อยละเท่ากับ 3.53 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน แสดงว่าสหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด มีความสามารถในการทำกำไรสุทธิประจำปีได้สูง ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่น่าพอใจ (ภาพที่ 4)

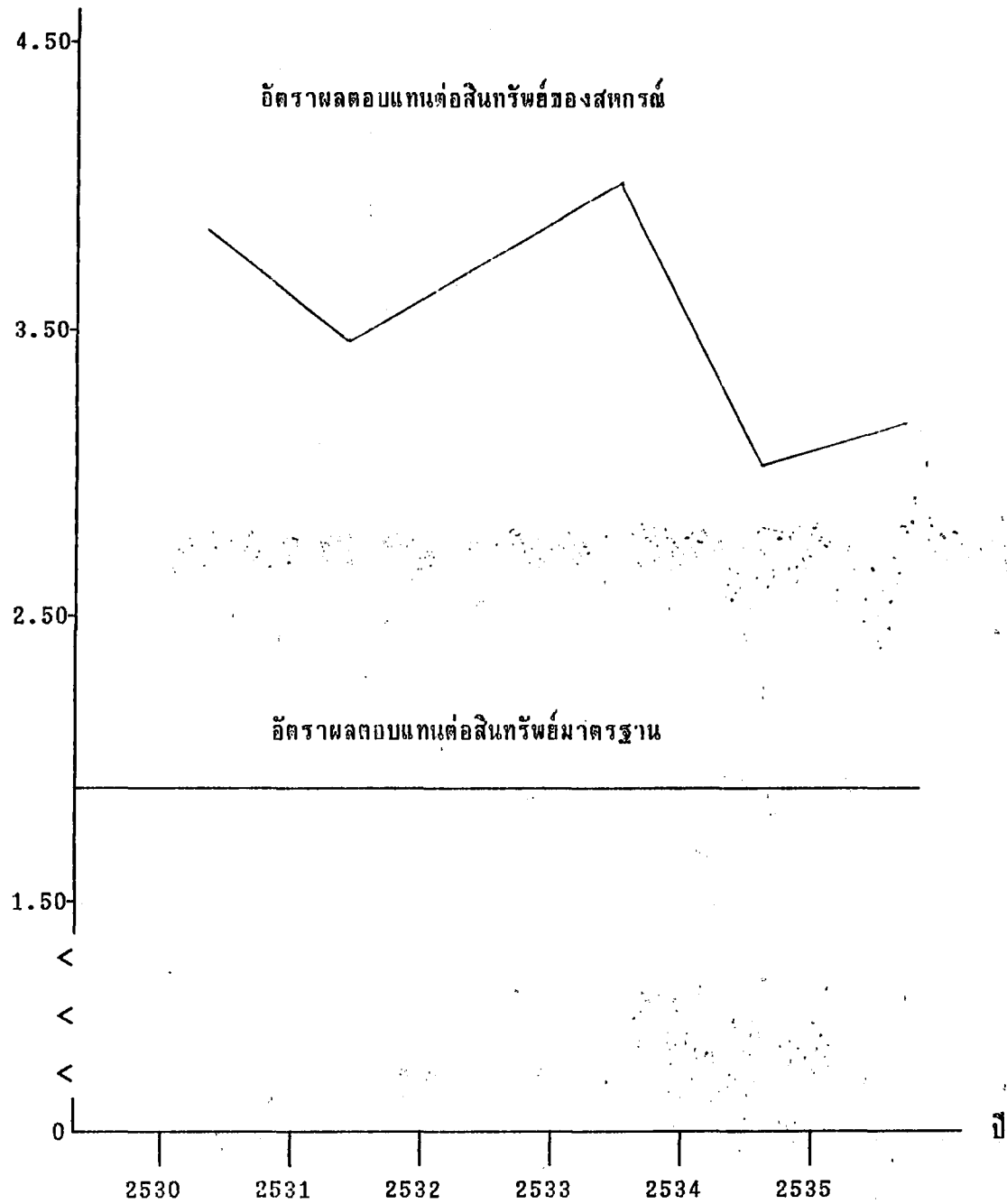
ตารางที่ 10 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทรัพย์สิน ปี 2530-2535

ปี พ.ศ.	กำไรจากการดำเนินงาน (บาท) <u>1/</u>	ทรัพย์สินทั้งสิ้นเฉลี่ย (บาท <u>2/</u>)	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์ <u>2/</u> (%)
2530	231,467.80	6,091,275.66	3.79
2531	219,021.93	6,468,284.97	3.38
2532	262,985.49	7,133,270.58	3.68
2533	372,735.37	9,353,131.33	3.98
2534	388,114.70	12,448,931.84	3.11
2535	499,504.90	15,340,730.30	3.25
		ค่าเฉลี่ย	3.53

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

2/ การคำนวณ

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

ภาพที่ 4 แสดงอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มาตรฐานและอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของ สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนผลกำไร (Profitability Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ได้กับการลงทุนต่างๆ ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

4.1 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย และผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ในรอบระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมา สหกรณ์ฯ สามารถทำกำไรสุทธิได้ร้อยละเท่าใดของยอดขาย หรือในทางอ้อมเดียวกันกับที่วิเคราะห์อัตราส่วนกำไรสุทธิ อาจใช้กับกำไรขั้นต้นของสหกรณ์ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานหลายๆ ปี ติดต่อกัน จะแสดงถึงสมรรถภาพในการบริหารงานได้มากขึ้น เช่น ถ้าอัตรากำไรขั้นต้นไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่อัตรากำไรสุทธิลดลงตลอดระยะเวลาเดียวกัน

จะสรุปได้ว่า อาจเกิดจากค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับยอดขายแล้วสูงขึ้น จึงควรพิจารณาลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน และในทางตรงข้าม ถ้ากำไรขั้นต้นลดลงตลอดระยะเวลา แสดงว่าอาจเกิดจากต้นทุนสินค้าสูงขึ้น เมื่อเทียบกับยอดขาย โดยสามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \%$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบร้อยละ 4.37

จากตารางอัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ในรอบ 6 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ.2530-2535) ปรากฏว่าสหกรณ์ฯ มีอัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.08 หมายความว่า ถ้าสหกรณ์ฯมีรายได้ทั้งสิ้น 100 บาท เมื่อหักต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว สหกรณ์ฯจะมีกำไรสุทธิ 13.08 บาท

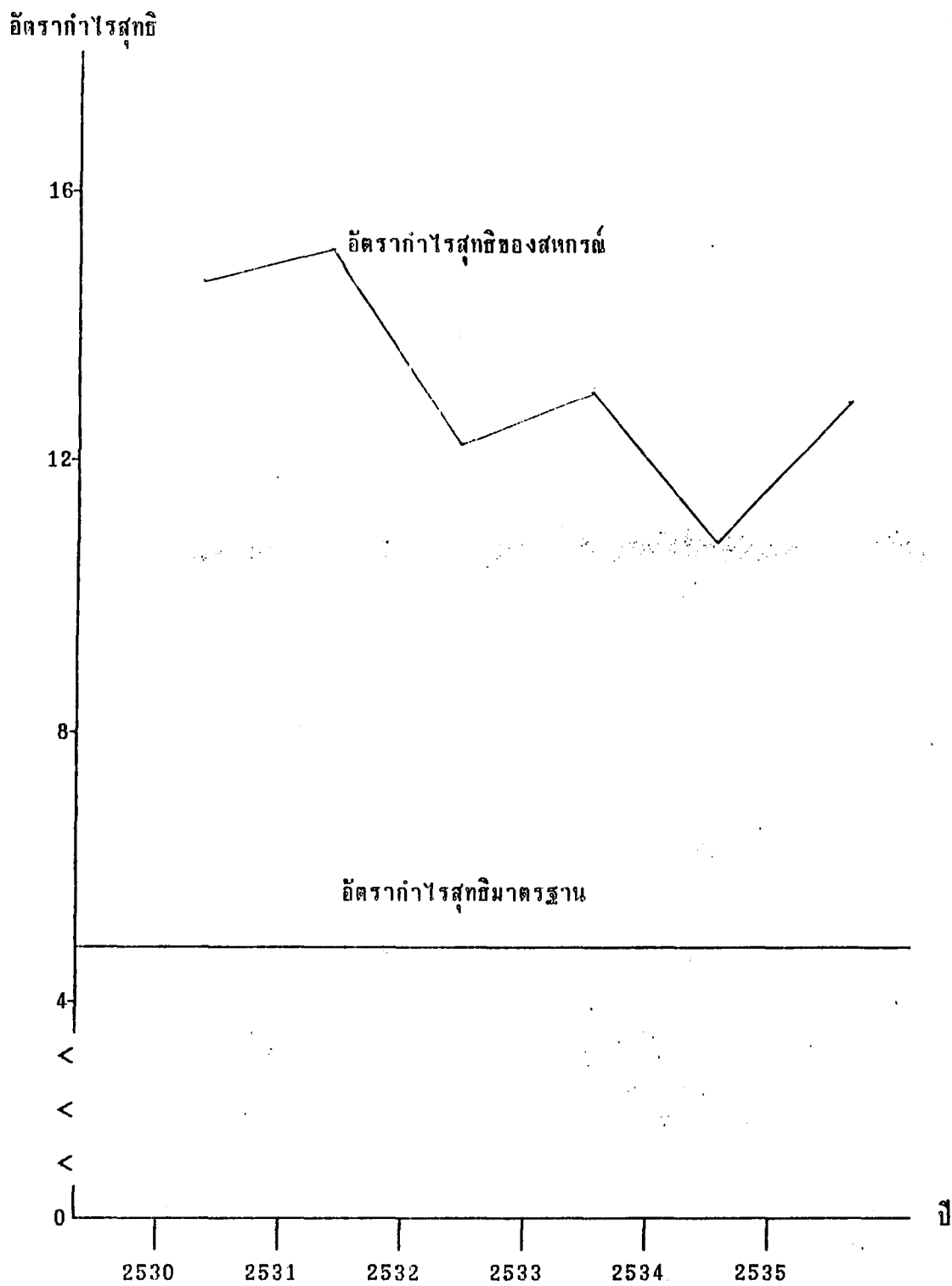
อัตราส่วนผลกำไร ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งมีอัตราส่วนผลกำไรเท่ากับ 4.37 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนผลกำไรของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนผลกำไรของสหกรณ์ฯ สูงกว่าอัตราผลกำไรของมาตรฐาน ซึ่งเท่ากับ 13.08 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ฯ มีกำไรสุทธิต่อรายได้ที่อยู่ในระดับสูงกล่าวคือ สหกรณ์ฯ มีค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับรายได้ของสหกรณ์ฯ เองแล้วสูงกว่ามาตรฐาน จึงทำให้กำไรสุทธิต่อรายได้มีอัตราส่วนที่สูงกว่ามาตรฐาน (ภาพที่ 5)

ตารางที่ 11 อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิประจำปี (บาท) 1/	รายได้ทั้งสิ้น (บาท 1/)	อัตราส่วนกำไรสุทธิ 2/ (%)
2530	231,467.80	1,565,061.30	14.78
2531	219,021.93	1,439,793.85	15.21
2532	262,985.49	2,187,176.91	12.02
2533	372,735.37	2,866,565.80	13.00
2534	388,114.70	3,632,470.93	10.68
2535	499,504.90	3,894,617.20	12.82
		ค่าเฉลี่ย	13.08

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

2/ การคำนวณ

ภาพที่ 5 แสดงอัตราค่าไรสุถุณีมาตรฐานและอัตราค่าไรสุถุณีของ
สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

4.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน (Return on Net Worth)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิประจำปีกับทุนของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยหุ้นที่สมาชิกถือ คือ เงินสำรอง เงินสะสม ตามข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งกำไร/ขาดทุนสุทธิประจำปี ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของทุน หรือส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ความสามารถในการทำกำไรของกิจการอยู่ในเปอร์เซ็นต์สูงหรือต่ำ การที่อัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนสูงหรือต่ำ จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินของสหกรณ์เองว่าได้มาน้อยเพียงใด โดยสามารถแสดงเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}} \times 100\%$$

$$\text{ทุนถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{ทุนต้นปี} + \text{ทุนปลายปี}}{2}$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ ร้อยละ 8.24

จากตารางที่ 12 แสดงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้จะเห็นว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนสูงสุดเท่ากับ 14.96% ในปี พ.ศ. 2530 รองลงมา 13.93% และ 12.29% ในปีพ.ศ. 2523 และ 2535 ตามลำดับ

จากอัตราส่วนผลตอบแทนของทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน ของสหกรณ์ในขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งมีอัตราส่วนผลตอบแทนเท่ากับ 8.24 จากอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่ามาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจ อัตราผลตอบแทนโดยเฉลี่ย 6 ปี เท่ากับ 12.73 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานเป็นที่น่าพอใจ (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 12 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนของสหกรณ์การเกษตร สะเดา จำกัด
ปี พ.ศ.2530-2535

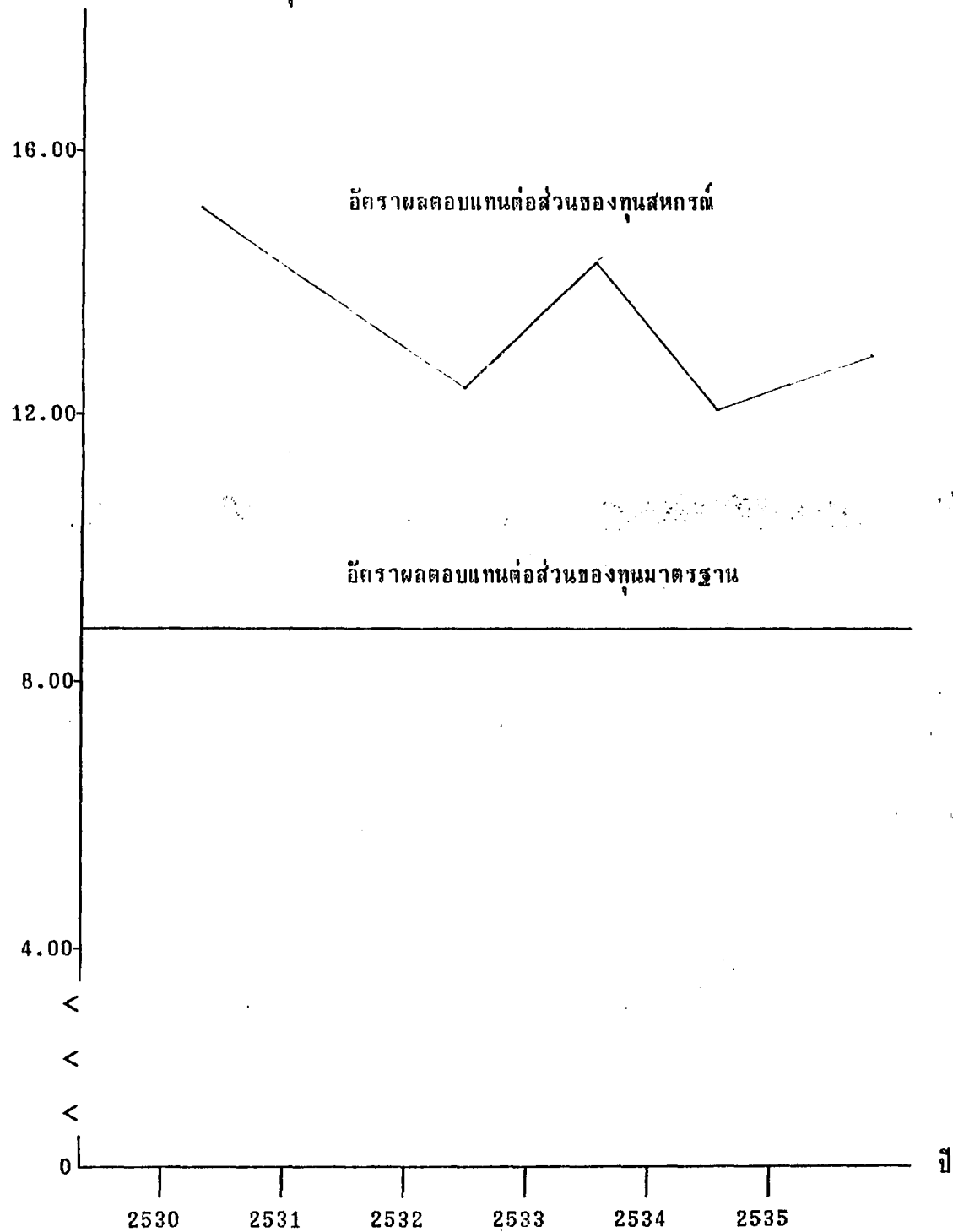
ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิประจำปี (บาท) 1/	ทุนถัวเฉลี่ย (บาท 2/)	อัตราส่วนผลตอบแทน ^{3/} (%)
2530	231,467.80	1,549,593.36	14.93
2531	219,021.93	1,854,705.69	11.80
2532	262,985.49	2,199,827.81	11.95
2533	372,735.37	2,675,043.48	13.93
2534	388,114.70	3,365,569.33	11.53
2535	499,504.90	4,061,036.81	12.29
		ค่าเฉลี่ย	12.73

ที่มา : 1/ งบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

2/ งบดุล ปี พ.ศ.2530-2535 ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

3/ การคำนวณ

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน

ภาพที่ 6 แสดงผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนมาตรฐาน และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปี 2530-2535

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ดำเนินงานเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้ความช่วยเหลือในด้านของเงินทุน และการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก จากการศึกษาในครั้งนี้มุ่งหวังที่จะทราบถึงปัญหาของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่ควรแก้ไขตลอดจนศึกษาถึงผลการดำเนินงานในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา (2530-2535) ในเรื่องของทรัพย์สินทั้งหมด ทุน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

จากตารางอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่าอัตราส่วนที่ได้สูงกว่ามาตรฐานของสหกรณ์ในระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีสภาพคล่องของทุนที่สูงกว่ามาตรฐาน คือ มีเงินทุนหมุนเวียนสูงความสามารถในการชำระหนี้สินมีมาก

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่าอัตราส่วนที่ได้ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน และมีขนาดเดียวกัน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีกว่ามาตรฐานเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตร

อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรืออัตราส่วนประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่าอัตราส่วนที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ที่มีระดับเดียวกัน จากผลที่ได้แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากรในการดำเนินงานต่ำ

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่า อัตราส่วนที่ได้สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการหากำไรสุทธิประจำปีได้สูง

อัตราส่วนกำไรสุทธิ (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่า อัตราส่วนที่ได้สูงกว่าส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน แสดงว่าสหกรณ์มีอัตราผลกำไรต่อรายได้อยู่ในระดับสูง คือ สหกรณ์มีกำไรจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของสหกรณ์การเกษตรเองแล้ว ต่ำกว่ามาตรฐานจึงทำให้กำไรสุทธิต่อรายได้มีอัตราส่วนที่สูงกว่ามาตรฐาน ผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน (ร้อยละ) ของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด โดยเฉลี่ย (2530-2535) ปรากฏว่า อัตราส่วนที่ได้สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในระดับเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน แสดงว่าสหกรณ์ดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ

จากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จังหวัดสงขลา ในรอบ 6 ปี (2530-2535) ผลที่ได้ส่วนใหญ่แล้วประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น ยกเว้นอัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น อัตราส่วนที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งควรจะทำกรปรับปรุงเพื่อจะได้ทำให้สหกรณ์มีความสามารถในการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากรในการดำเนินงานสูง ส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ นั้น ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีกว่ามาตรฐานเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตร

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ปรากฏว่า สหกรณ์ยังมีผลการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ประสบกับปัญหาในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านการจัดการและการวางแผน

สหกรณ์ได้ประสบกับปัญหาแผนงานของ สหกรณ์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่

2. ด้านการดำเนินงานธุรกิจ

สหกรณ์มีจำนวนเงินกู้ยืมมาก จึงต้องประสบกับปัญหาการชำระหนี้ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดและยังประสบกับ ปัญหาการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกค้างชำระหนี้ไม่นำเงินมาชำระตามเวลาที่ทำสัญญาไว้

3. ด้านสมาชิก

สมาชิกยังม่เข้าจถึงหลักการและวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์และการนำเงิน
กู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยเฉพาะปัญหาในด้านสมาชิกนั้นถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทางสหกรณ์ต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน แต่ก็ต้องแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด ปรากฏว่า ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งมาจากสาเหตุหลายๆ ด้าน ซึ่งพอสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไข เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้นพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการและการวางแผน

สหกรณ์ควรจะกำหนดแผนงานระยะยาว เพื่อที่จะดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้ทัน เนื่องจากมีเวลามากพอในการแก้ไข แต่ทางที่ดี สหกรณ์ควรจะกำหนดทั้งแผนงานระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไป เพราะงานบางอย่างแผนงานระยะยาวอาจจะใช้ไม่ได้ ส่วนในเรื่องของการคัดเลือกพนักงานเข้ามาทำงานในสหกรณ์ จะต้องถือเอาความสามารถ และความซื่อสัตย์เป็นเกณฑ์ เพราะว่าสหกรณ์ฯ ต้องทำธุรกิจกับคนจำนวนมาก พนักงานต้องมีความสามารถสูง ทั้งในเรื่องของสหกรณ์และการตลาด เพื่อที่จะแข่งขันกับพ่อค้าได้ และต้องมีความสามารถในการจัดการสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการค้าเงินธุรกิจ

2.1 สหกรณ์ ต้องระดมเงินฝากจากสมาชิกให้มากขึ้นอีก เพื่อที่จะได้ลดการกู้เงินจาก ธกส. และ ชสก.สงขลา จำกัด ให้ไต่ลดลง และจะได้เพียงพอกับความต้องการกู้เงินของสมาชิก

2.2 ในด้านของธุรกิจการซื้อ สหกรณ์ควรจัดหาสินค้าที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่ายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของสหกรณ์และสมาชิก คือ สหกรณ์ได้กำไรจากการดำเนินงาน และสมาชิกได้สินค้าราคาถูก และต้องมีการแนะนำชักชวนให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้มากขึ้น

2.3 การชำระเงินกู้ของสมาชิก จะเห็นได้ว่าสมาชิกค้างชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์แต่ละปีมาก สหกรณ์จะต้องให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกให้มีความรับผิดชอบต่อเงินกู้ให้

มากขึ้น และก่อนจะให้กู้เงินจะต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ให้รอบคอบเสียก่อนว่าผู้กู้สามารถที่จะนำเงินกู้มาคืนชำระได้ตามสัญญา หรือเปล่า

2.4 ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ บางอย่างที่ไม่จำเป็นก็ควรลดค่าใช้จ่ายด้านนั้นไป

2.5 ควรเพิ่มธุรกิจการขายอีกธุรกิจหนึ่ง เพราะจะได้ช่วยเหลือเกษตรกรในการขายผลผลิต และการต่อรองราคาสินค้าจากพ่อค้าได้มากขึ้น

3. ด้านสมาชิก

3.1 การทำให้สินเชื่อไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ เกษตรกรผู้กู้จะใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ หรือไม่เป็นไปตามแผนงานเกษตร เช่น ทาการเกษตรได้ไม่เต็มที่ หรือไม่นำเงินไปใช้ตามที่ยขอกู้

แนวทางแก้ไข พนักงานสหกรณ์ต้องให้ความแนะนำสมาชิกในโอกาสที่พบปะติดต่อจัดทำบันทึกการใช้จ่าย รายได้ในครัวเรือน และการเกษตร การทำทะเบียน ทรัพย์สิน เพื่อเขาจะได้ทราบว่า ในการผลิตจะมีรายได้ รายจ่าย ค่าไร่ หรือขาดทุน ทรัพย์สินเพิ่ม หรือลดลงเพียงไร มีหนี้สินค้างชำระมากน้อยเพียงไร ด้านความต้องการ เกษตร พนักงานสินเชื่อ ก็สามารถที่จะให้คำแนะนำได้ โดยพยายามให้สมาชิกเข้าประชุมทุกครั้ง

3.2 สมาชิกยังไม่เข้าใจวิธีการของสหกรณ์ จึงทำให้ขาดความภักดีต่อสหกรณ์ และมักจะมีการขายผลผลิตแก่พ่อค้าในตลาดอยู่เสมอ มิได้ร่วมกันทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างจริงจัง และวัตถุประสงค์ของสมาชิกลงการเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ก็เพื่อการกู้เงินเป็นอันดับแรก

แนวทางแก้ไข สหกรณ์จะต้องหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างเต็มที่ และควรชี้แจงให้สมาชิกเข้าใจถึงหลัก และวิธีการของสหกรณ์อย่างถูกต้อง

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าสหกรณ์ จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสหกรณ์ฯ คือ เจ้าหน้าที่ และตัวสมาชิก ซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์ฯ ทั้งนี้ทั้ง 2 ฝ่าย ต้องร่วมมือกันในการบริหารของสหกรณ์ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และสุดท้ายผลประโยชน์ก็จะตามมายังสมาชิกทุกคน

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษณ์ ทองทับ. 2531. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด
จำกัด พ.ศ.2518-2529. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี. ภาควิชา
บริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วิเศษ เวชการ. 2534. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี.
ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วิสิทธิ์ ขานแก้ว. 2532. ความต้องการในการดำเนินงานการจัดตั้งสหกรณ์ของเกษตรกรหมู่บ้าน
หนองไผ่พัฒนา ตำบลหนองนกระเรียน อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พ.ศ.2531.
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

ไพศาล ดุดเชื้อ. 2534. ศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด
กรุงเทพมหานคร ระหว่างปีการเงิน พ.ศ.2529-2533. กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี. ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2531. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์.
กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ยุพา ยอดพิจิตร. 2533. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรลานสกา จำกัด
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : บัญหาพิเศษปริญาตรี.
 ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สำนักงานฝ่ายปกครอง อำเภอสะเตา สติติประชากรพื้นที่การปกครอง และสภาพทั่วไปของ
 เขตอำเภอสะเตา. จังหวัด สงขลา.

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2530. รายงานกิจการประจำปี 2530, 30 มิถุนายน 2530.
 (จรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2531. รายงานกิจการประจำปี 2531, 30 มิถุนายน 2531.
 (จรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2532. รายงานกิจการประจำปี 2532, 30 มิถุนายน 2532.
 (จรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2533. รายงานกิจการประจำปี 2533, 30 มิถุนายน 2533.
 (จรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2534. รายงานกิจการประจำปี 2534, 30 มิถุนายน 2534.
 (จรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรสะเตา จำกัด. 2535. รายงานกิจการประจำปี 2535, 30 มิถุนายน 2535.
 (จรเนียว).

อนงค์ ชานิธุระการ. 2533. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรรัตนภูมิ จำกัด
อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี.
ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อภิชาติ เดชปรีชา. 2528. การศึกษา และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
ศรีประจันต์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี.ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาคผนวก

สภาพทั่วไปของอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ข้อมูลทั่วไป

อำเภอสะเดาเป็นอำเภอตอนใต้ของจังหวัดสงขลา มีเนื้อทั้งหมด 858.96 ตารางกิโลเมตร การเดินทางจากจังหวัดสงขลาผ่านอำเภอหาดใหญ่มาตามถนนกาญจนวนิช ถึงอำเภอสะเดา ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร

1. อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดกับอำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
- ทิศใต้ ติดกับอำเภอบึงปาย รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
- ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอเกาะ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย และกิ่งอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

2. ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสะเดาประกอบด้วยภูเขา และเนินเขาเตี้ยๆ แต่มีได้ติดต่อกันเป็นเทือกเดียวกัน มีที่ราบระหว่างภูเขาเป็นบริเวณกว้างตอนกลาง ทางทิศตะวันออกมีเทือกเขาน้ำค้างกั้นเขต ระหว่างอำเภอสะเดา กับอำเภอนาทวี ทางทิศตะวันตกมีเทือกเขาแก้วกั้นเขตระหว่างอำเภอสะเดา กับกิ่งอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และทางทิศใต้มีภูเขาสันกาลาศรีแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย สภาพดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปอากาศเย็นสบาย ฤดูร้อนก็ไม่มีร้อนจัด ฤดูหนาวก็ไม่มีหนาวจัด ตอนกลางคืนอากาศเย็นสบายและค่อนข้างเย็นในตอนใกล้รุ่ง

อำเภอสะเดามีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ทั้งทางทิศใต้และทิศตะวันตก โดยติดต่อกับรัฐของประเทศมาเลเซียถึง 2 รัฐ ทำให้อำเภอสะเดามีท้องที่พิเศษ คือ มีชุมชนบริเวณพรมแดนซึ่งติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีการติดต่อทางการค้าขาย การไปมาหาสู่ในฐานะเพื่อนบ้านใกล้ชิดกับชาวมาเลเซีย ชุมชนในจุดดังกล่าวได้มีการพัฒนาก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

โดยมีการลงทุนในกิจการและบริการต่างๆ เพื่อต้อนรับการมาเยือนของแขกจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นแหล่งเศรษฐกิจของอำเภอ และของประเทศมีอยู่ 2 จุด คือ

1. บ้านด่านนอก ตำบลสำนักขาม ซึ่งตั้งอยู่ติดพรมแดนด้าน อำเภอภูบังบาฏ รัฐเคดาห์ คนไทยนิยมเข้าไปซื้อของราคาถูกจากร้านปลอดภาษีด้านจังโหลน ประเทศมาเลเซีย ส่วนคนมาเลเซียนิยมเข้ามาท่องเที่ยว ซื้อสินค้าของคนไทยจากตลาดบ้านด่านนอกประเภทผลไม้ ของใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2. ปาดังเบซาร์ เป็นชุมชนใหญ่ติดพรมแดนรัฐเปอร์ลิส เมืองทั้ง 2 ผังของ กัมแพงประเทศ มีชื่อเรียกตรงกัน คือ ปาดังเบซาร์ ชาวบ้านนิยมเรียกชื่อเพื่อแบ่งออกให้ชัดเจนว่า "ตลาดไทยและตลาดแขก"

3. มาตรฐานด้านพลเรือน

จำนวนประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ซึ่งสำรวจเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2536 แยกจำนวนประชากร ดังนี้

- ห้องที่อำเภอสะเตาะ มีประชากรทั้งสิ้น 91,844 คน ชาย 46,722 คน หญิง 45,122 คน (เป็นประชากรในเขตเทศบาล 14,654 คน ชาย 7,362 คน หญิง 7,292 คน)

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 64% นับถือศาสนาอิสลาม 35% และศาสนาอื่นๆ 1% ความหนาแน่นของประชากรนอกเขตเทศบาลมีความหนาแน่น 89 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ในเขตเทศบาลตำบลสะเตาะมีความหนาแน่น 295 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

4. สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพของประชากรอำเภอสะเตาะ ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม มีเนื้อที่ที่ถือครอง เพื่อการเกษตรประมาณ 666,880 ไร่ แต่ที่ทำการเกษตรโดยแท้จริงจะมีเนื้อที่ประมาณ 358,421 ไร่ โดยแยกเป็นชนิดของการเกษตร ดังนี้

- สวนยางพารา	มีเนื้อที่ปลูกยางพาราประมาณ	325,000 ไร่
- ทานา	มีเนื้อที่ปลูกข้าวประมาณ	6,139 ไร่

-	ปลูกผลไม้	มีเนื้อที่ปลูกผลไม้ประมาณ	9,970	ไร่
-	ปลูกกล้วย	มีเนื้อที่ปลูกกล้วยประมาณ	9,439	ไร่
-	อื่นๆ	มีเนื้อที่ประมาณ	7,873	ไร่

5. การอุตสาหกรรม

ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ

-	โรงเย็บจักร	มี	1	โรง
-	โรงเผาถ่านไม้ย่างพารา	มี	5	โรง
-	โรงงานแยงพารา	มี	7	โรง
-	โรงงานทำน้ำย่างพารา	มี	3	โรง
-	โรงงานพลาสติก	มี	7	โรง

6. ภาวะเศรษฐกิจ และการธนาคาร

อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชน คือ การทำสวนยางพารา ดังนั้นถ้ายางพารามีราคาดี สภาพทางเศรษฐกิจของประชากรก็ดีใน ธนาคารในท้องที่อำเภอสะเตา มี 10 ธนาคาร

1.	ธนาคารออมสิน	สาขาสะเตา
2.	ธนาคารออมสิน	สาขาคลองแงะ
3.	ธนาคารออมสิน	สาขาป่าดงเบขาร์
4.	ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ	สาขาสะเตา
5.	ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ	สาขาคลองแงะ
6.	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	สาขาคลองแงะ
7.	ธนาคารมหานคร	สาขาคลองแงะ
8.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	
9.	ธนาคารกรุงไทย จำกัด	สาขาป่าดงเบขาร์
10.	ธนาคารไทยพาณิชย์	สาขาป่าดงเบขาร์

7. การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งของอำเภอสะเตา ซึ่งใช้ติดต่อกับเขตอื่นๆ มี 2 เส้นทางคือ

- ทางรถไฟ เป็นเส้นทางระหว่างหาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์ เส้นทางรถไฟดังกล่าวสามารถใช้ติดต่อกับประเทศมาเลเซียได้

- ทางรถยนต์ ถนนที่ผ่านอำเภอสะเตา เป็นถนนยุทธศาสตร์ คือ สายเอเชีย 2 ซึ่งสามารถใช้ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และเป็นทางหลวงแผ่นดินเรียกว่า "กาญจนวณิช" ขณะนี้ได้รับการปรับปรุงเป็นถนน 4 ช่องทาง

ถนนที่ใช้ติดต่อในเขตตำบล หมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง บางสายเป็นถนนลาดยางสามารถใช้ติดต่อกับอำเภอได้ทุกฤดูทุกหมู่บ้าน ตำบล

8. การปกครอง

อำเภอสะเตา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 64 หมู่บ้าน ดังนี้

1.) ตำบลพังลา	มี	7	หมู่บ้าน
2.) ตำบลท่ารพี	มี	8	หมู่บ้าน
3.) ตำบลทุ่งหมอ	มี	7	หมู่บ้าน
4.) ตำบลปาดังเบซาร์	มี	10	หมู่บ้าน
5.) ตำบลสำนักदैว	มี	9	หมู่บ้าน
6.) ตำบลสำนักขาม	มี	7	หมู่บ้าน
7.) ตำบลเขามิเกียรติ	มี	5	หมู่บ้าน
8.) ตำบลปริก	มี	11	หมู่บ้าน

ประวัติสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด

สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรในท้องที่อำเภอสะเดา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวสวนยางพาราและ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและต้องการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ โดยเฉพาะเกษตรกรในท้องที่ ตำบลพังลา ตำบลบริก ตำบลสำนักแก้ว และตำบลทุ่งหมอ ได้รวมตัวกันขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรต่อนายทะเบียนสหกรณ์ และได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2519 ตามทะเบียนเลขที่ 88/2519 และ ทะเบียนการขอใช้ชื่อบัญชีของ สหกรณ์ตามเลขทะเบียนที่ 95/2519 โดยมีสมาชิกครั้งแรก จำนวน 165 คน และได้ทำการแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็น 8 กลุ่ม ในท้องที่ 4 ตำบล คือ

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	ในเขตท้องที่	จำนวน(คน)
1.	กลุ่มบ้านใหม่	ม.1 ต.บริก	29
2.	กลุ่มบ้านน้ำลาด	ม.2 ต.สำนักแก้ว	27
3.	กลุ่มบ้านเขาวังชิง	ม.8 ต.พังลา	28
4.	กลุ่มบ้านวังบริง	ม.4 ต.พังลา	15
5.	กลุ่มบ้านบริกคาม	ม.3 ต.บริก	25
6.	กลุ่มบ้านหลักแก้ว	ม.9 ต.ทุ่งหมอ	14
7.	กลุ่มบ้านพังลา	ม.1 ต.พังลา	11
8.	กลุ่มบ้านทุ่งยาว	ม.8 ต.พังลา	16

หลังจากนั้นได้มีการทำการเลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชุดแรกขึ้นซึ่งมี

จำนวน 10 คน คือ

1.	นายอดุลย์	มีขุน	เป็น	ประธานคณะกรรมการดำเนินการ
2.	นายชาย	ขุนแดง	เป็น	รองประธานคณะกรรมการ
3.	นายวิหาร	นภาพร	เป็น	เลขานุการ
4.	นายสุภัทร	ละอองมณี	เป็น	เหรัญญิก
5.	นายถวิล	ศิริวงศ์	เป็น	กรรมการ
6.	นายถัด	เพชรสี	เป็น	กรรมการ
7.	นายภู	แก้วละเอียด	เป็น	กรรมการ
8.	นายจัด	อนันต์	เป็น	กรรมการ
9.	นายเอี่ยม	เพชรปาน	เป็น	กรรมการ
10.	นายเจ้หมาน	เต็มวิเศษ	เป็น	กรรมการ

สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ได้เปิดดำเนินการเป็นครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2519 เป็นต้นมา โดยได้มีการเช่าสำนักงานเป็นที่ทำการอยู่ที่ บ้านคลองแงะ ตำบลพังลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยได้ดำเนินการทั้งธุรกิจเครดิต ธุรกิจซื้อ และ ธุรกิจรับฝากเงิน

เฉพาะธุรกิจเครดิตนั้นเป็นการดำเนินงานปีแรก ทางสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ได้กำหนดวงเงินกู้ยืมได้เป็นจำนวนเงิน 400,000 บาท

การดำเนินงานของสหกรณ์ได้ดำเนินการธุรกิจเรื่อยมา ก็ต้องประสบปัญหาอุปสรรคบ้างพอสมควร เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ แต่ทางคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการรวมทั้งทางส่วนราชการได้ร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้สำเร็จ ลุ่สว่างไปด้วยดีตลอดมา ตลอดจนถึงปัจจุบันนี้สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ได้ดำเนินการบริการสมาชิกเป็นเวลานาน 18 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ.2519 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2536

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ตั้งแต่เริ่มเปิดดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้นับว่าได้ทางสหกรณ์ประสบผลสำเร็จพอสมควรดังเห็นได้จาก

สมาชิก ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 576 คน
ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 8 ตำบล ในเขตอำเภอสะเดา และได้ทำการแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็นจำนวน
22 กลุ่ม

นอกจากนี้ในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตร จำกัด ยังมี

ทุนดำเนินงาน	16,790,821.97	บาท
ทรัพย์สินหมุนเวียน	16,173,197.96	บาท
ทรัพย์สินถาวร	537,124.01	บาท
ทรัพย์สินอื่นๆ	80,500.00	บาท

และทางสหกรณ์สามารถจัดจ้างพนักงานฝ่ายจัดการ จำนวน 4 คน ดังนี้

1. ตำแหน่งผู้จัดการ	จำนวน	1 คน
2. ตำแหน่งพนักงานบัญชี	จำนวน	1 คน
3. ตำแหน่งพนักงานสินเชื่อ	จำนวน	2 คน

นอกจากนี้สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด ยังมีได้จัดสร้างสำนักงานที่ทำการเป็น
ของตนเองแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2535

จึงนับได้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด นั้นประสบผลสำเร็จ
เป็นอย่างดี จนทำให้สหกรณ์การเกษตรสะเดา จำกัด เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาเรื่อยๆ เป็นลำดับและมี
แนวโน้มที่จะเจริญต่อไปในอนาคต

